

SAHTE SOSYAL MEDYA HESAPLARININ KİŞİLİK HAKKI İHLALLERİ VE SORUMLULUK HUKUKU KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

*An Evaluation of Fake Social Media Accounts
within the Scope of Personality Rights and Tort
Law*

Dilay SAĞDIÇ*

Öz

Sosyal medya platformları, bireylerin fikirlerini kolayca geniş kitlelere aktarabildikleri temel dijital alanların başında gelmektedir. Bu platformların anonim kullanıma olanak sağlaması, ifade özgürlüğü açısından önemli bir gelişme olarak değerlendirilmekte birlikte, kişilik haklarının korunması ve yasal sorumluluğun belirlenmesi bakımından ciddi hukuki sorunlar doğurmaktadır. Gerçek kimliklerini kullanmadan içerik üreten kullanıcıların bu paylaşımlarında, kendi kimlikleriyle yaptıkları paylaşımlara kıyasla daha saldırgan ve kontrolsüz olabilmeleri, sosyal medya kaynaklı kişilik hakkı ihlallerinin sayısını artırmaktadır. Sahte sosyal medya hesaplarının kullanımı durumunda içerik sağlayıcının tespitinin ve dolayısıyla hukuki sorumluluğunun belirlenmesinin güçlüğü de eklendiğinde oluşabilecek mağduriyetler, birtakım yeni hukuki sorunları beraberinde getirmektedir. Sosyal medya

* Avukat, Yüksek Lisans Öğrencisi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Bilişim ve Teknoloji Hukuku Anabilim Dalı, e-posta: akguldilay@gmail.com, ORCID: 0009-0002-4500-4876.

Makale Gönderim Tarihi/Received: 20.10.2025

Makale Kabul Tarihi/Accepted: 01.05.2026

Atıf/Citation: Sağdıç, Dilay. "Sahte Sosyal Medya Hesaplarının Kişilik Hakkı İhlalleri ve Sorumluluk Hukuku Kapsamında Değerlendirilmesi." Bilişim Hukuku Dergisi 8, Sy. 1 (2026): 201-280.

kullanımıyla ortaya çıkan hukuki ihlaller, daha önce ifade özgürlüğü ve kişilik hakları bağlamında tartışılmış olsa da özellikle sahte sosyal medya hesaplarının bu ihallerdeki rolünü ve zorlaştırıcı etkisini merkeze alan incelemelerin sınırlı kaldığı görülmüştür. Bu çalışma; sahte sosyal medya hesaplarının kullanımından kaynaklanan kişilik hakkı ihallerini ve bu ihallerden doğan hukuki sorumluluğu Türk medeni hukuku kapsamında değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda çalışmada, sahte sosyal medya hesapları; belirli bir gerçek kişiyi taklit eden hesaplar ile anonim veya takma ad kullanılarak oluşturulan hesaplar olmak üzere iki ayrı kategoride ele alınmaktadır. Bu ayrımın daha önce mevcut literatürde ortaya konulmadığı; ancak hukuki sorumluluk bakımından önemli sonuçlar doğurduğu değerlendirilmektedir. Çalışma kapsamında, yürürlükteki mevzuat hükümleri ile sosyal medya platformlarının uygulamalarının; sahte sosyal medya hesaplarını hukuki olarak tanımlayıp sınıflandırma, bu alandan kaynaklanan kişilik hakkı ihallerini önleme ve doğan zararları giderme konularında yetersiz kaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle özellikle sahte sosyal medya hesaplarının hukuki niteliğini ve kullanımlarıyla doğabilecek kişilik hakkı ihallerine ilişkin haksız fiil sorumluluğunu, sorumluluğun şartları ve ölçütleriyle beraber açıkça düzenleyen; kişilik haklarının korunmasıyla ifade özgürlüğünün kullanım alanları arasındaki sınırı çizen; özel ve sistematik bir düzenleme ihtiyacı bulunduğu hususlarına vurgu yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sahte Sosyal Medya Hesapları, Anonimlik, Kişilik Haklarının Korunması, Hukuki Sorumluluk, Sosyal Ağ Sağlayıcı.

Abstract

Social media platforms are among the primary digital spaces where individuals can easily convey their opinions to large audiences. Anonymity on social media platforms enhances the exercise of freedom of expression; however, it also leads to significant legal challenges, especially in ensuring the protection

of personality rights and identifying the responsible party. The fact that users who create content without using their real identities can be more aggressive and uncontrolled in their posts compared to posts made with their real identities increases the number of personal rights violations originating from social media. When the difficulty of identifying the content provider and thus determining their legal responsibility in cases where fake social media accounts are used is added, the resulting victimizations bring about a number of new legal problems. Although legal problems related to social media use have generally been analysed through the lens of freedom of expression and personality rights, the role of fake social media accounts in intensifying these violations has received relatively limited attention in the literature. The article explores how the use of fake social media accounts leads to violations of personality rights and analyses the corresponding legal liability under Turkish civil law. Accordingly, the study categorizes fake social media accounts into two distinct categories: accounts impersonating a specific real person, and accounts created anonymously or using pseudonyms. This distinction is not previously established in the existing literature; however, it is considered to have significant consequences in terms of legal liability. The analysis demonstrates that both the current legal framework and the practices of social media platforms fall short in clearly defining and classifying fake social media accounts, preventing violations of personality rights arising in this context, and ensuring effective remedies for the resulting harm. These considerations point to the need for a comprehensive legal framework that clarifies the legal nature of fake social media accounts and governs the tort liability arising from violations of personality rights associated with their use, together with the relevant conditions and criteria, while also taking into account how the exercise of freedom of expression affects the protection of personality rights.

Keywords: Fake Social Media Accounts, Anonymity, Protection of Personality Rights, Legal Liability, Social Network Providers.

GİRİŞ

Teknolojik gelişmelerin hız kazanmasıyla birlikte iletişim biçimleri de köklü bir dönüşüm geçirmiş ve geleneksel iletişim şekillerinin yerini, internet temelli yeni dijital iletişim biçimleri almıştır.¹ Sosyal medyanın bireylerin gündelik yaşamında giderek daha belirleyici hale gelmesi, iletişim biçimlerinde meydana gelen bu dönüşümün en belirgin örneklerindedir. Sosyal medya; bireylerin düşünce, kanaat ve deneyimlerini geniş kitlelerle, içerik oluşturma ve yayma yoluyla, kolayca paylaşmasına imkân sağlamakta² ve geleneksel medyadan farklı olarak bu olanak sadece belirli aktörlere değil, tüm kullanıcılara tanınmaktadır.³

Sosyal medyanın sağladığı bu özgürlük alanıyla birlikte oluşan yeni dijital etkileşim kültürü, kullanıcıların zaman ve mekândan bağımsız şekilde özgürce sosyalleşebilmelerini sağlamaktadır.⁴ Sosyal medyanın temel yapısından kaynaklanan bu rahatlık ve kolay erişilebilirlik, ifade özgürlüğü açısından büyük bir ilerleme olarak değerlendirilse de sosyal ağ platformlarının kullanımından kaynaklanan çeşitli kişilik hakkı ihlallerini de beraberinde getirmiştir.⁵ Hukuki gelişmelerin, teknolojik gelişimi çoğu zaman geriden takip etmesi nedeniyle,

¹ Madeeha Irshad and Muhammad Shakil Ahmad, "Investigating the Determinants of Consumers' Attitude Towards Social Media Marketing: Moderating Role of Gender", *Online Journal of Communication and Media Technologies* 9, no.4 (2019): 1-2.

² Tolga Kara, *Sosyal Medya Endüstrisi* (İstanbul: BETA Yayınevi, 2013), 44-48.

³ Aslı Yağmurlu Dara, "Kamu Yönetiminde Halkla İlişkiler ve Sosyal Medya", *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi* 7, no.1 (2011): 5-6.

⁴ Zafer Özdemir, "Sosyal Medyada Kimlik İnşasında Yeni Akım: Özçekim Kullanımı", *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi* 2, no.1 (2015): 120.

⁵ Sinan Sami Akkurt, *Sosyal Medyada Gerçekleşen İhlaller Karşısında Kişilik Hakkının Korunması* (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023), 129-134.

bu ihlallere ilişkin etkin hukuki önlemlerin alınması zaman almaktadır.

Sosyal ağ platformlarının kullanımından kaynaklanan hukuki sorunların büyük çoğunluğu, kullanıcılara içerik üretirken gerçek kimliklerini gizleyebilme imkânı tanınmasından kaynaklanmaktadır.⁶ Dijital ortamda oluşturdukları sanal kimliklerle kullanıcılar, gerçek kimliklerinden ve gerçek sosyal çevrelerinde sergiledikleri davranışlarından farklı bir kimliğe bürünebilmektedir.⁷ Kullanıcılar, sosyal medya platformlarında, gerçek kimlikleri yerine takma isimler, görseller ve çeşitli kurgusal semboller kullanarak var olabilmekte; ⁸ bu durum ise kullanıcıların, davranışlarının sosyal ve hukuki olarak doğurabileceği sonuçlara ilişkin algılarını olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Kullanıcıların gerçek kimliklerini gizleyerek dijital sosyalleşme alanına katılabilmeleri, sosyal davranışlarında önemli değişikliklere yol açabilmektedir.⁹ Bu değişiklik, kişileri günlük yaşamlarında haksız fiil işlemekten alıkoyan bazı çekincelerin zayıflamasına sebebiyet verebilmekte ve böylelikle kişilik hakkı ihlallerinin daha kolay ortaya çıktığı bir ortam oluşmaktadır.¹⁰

Sahte sosyal medya hesaplarını, kullanıcıların kendi gerçek kimliklerini gizlemek suretiyle; genellikle yasaya aykırı veya ayrımcı faaliyetlerde bulunmak, yanıltıcı haber ve bilgileri

⁶ Yasin Sönmez, "Sosyal Ağ Platformlarında Anonim Hesaplara Yönelik Yasaklamacı Yaklaşımlar Karşısında Gereklik ve Temel Haklar Sorunu", *Çukurova Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 2 (2023): 5.

⁷ Akkurt, *Sosyal Medyada Gerçekleşen İhlaller*, 129.

⁸ Hatice Sarıyar, *Dijital Çağda Kimliğin Kavramsallaştırılması ve Gerçeklik: Twitter Parodi Hesapları* (Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019), 75-76.

⁹ Sertaç Kaya, "Sosyal Medyada Anonim Olmanın Söylemler Üzerindeki Etkisinin Haber Yorumları Üzerinden İncelenmesi", *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi* 60 (2022): 171-175.

¹⁰ Akkurt, *Sosyal Medyada Gerçekleşen İhlaller*, 132-133.

aymak, manipülasyon gerçekleştirmek, diğer kullanıcıları gizlice takip etmek gibi amaçlarla oluşturdukları hesaplar şeklinde tanımlamak mümkündür.¹¹ Bu tür hesapların kötüye kullanımını durdurma doğabilecek kişilik hakkı ihlalleri ve hukuki uyumsuzluklar bakımından, mevzuatta ve uygulamada, henüz açık ve sistematik bir hukuki ilerleme kaydedilemediği görülmektedir.

Buna karşılık, sahte sosyal medya hesaplarının kullanımından kaynaklanan kişilik hakkı ihlalleri nedeniyle yaşanan mağduriyetlerin sayısı giderek artmaktadır.¹² Mağdurlar, sosyal ağ platformlarının geliştirdiği çeşitli bildirim ve şikâyet araçlarına başvursalar da çoğu zaman etkili bir sonuç alamamaktadırlar. Mevcut hukuki başvuru yolları da yeterli kapsama sahip değildir. Dolayısıyla gerek belirli bir gerçek kişiyi taklit eden hesaplar gerekse anonim veya takma isimlerle kullanılan hesaplar bakımından hukuki riskin artarak devam ettiği görülmektedir.

Bu çalışma; sahte sosyal medya hesaplarının kullanımından kaynaklanan kişilik hakkı ihlallerini ve bu ihallerden doğan hukuki sorumluluğu, Türk medeni hukuku ve sorumluluk hukuku çerçevesinde ele alarak sahte sosyal medya hesaplarına ilişkin özel ve sistematik bir yasal düzenleme ihtiyacını ve bu düzenlemenin çerçevesine ilişkin önerileri vurgulamayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda, öncelikle sosyal medya ve sahte sosyal medya kavramlarının üzerinde durulmuş, sahte sosyal medya hesaplarının kullanıcılarda neden olduğu davranış değişikliklerine değinilmiştir. Bu noktada, internet ortamında üretilen içeriklere ilişkin hukuki sùjelerin belirlenmesi amacıyla

¹¹ Mudasir Ahmad Wani, Muzafar Ahmad Sofi and Suheel Yousuf Wani, "Why Fake Profiles: A study of Anomalous users in different categories of Online Social Networks", *International Journal of Engineering Technology Science and Research* 4, no.9 (2017): 320-321.

¹² Sinan Sami Akkurt, "Kişilik Hakkının Sosyal Medya Kullanıcıları Tarafından İhlâli Hâlinde Ortaya Çıkacak Cezaî Sorumluluğa Medenî Hukuk Bağlamında Bir Bakış", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 25, no.2 (2017): 355.

5651 sayılı Kanun'da öngörülen yer sağlayıcı, içerik sağlayıcı ve sosyal ağ sağlayıcı kavramları üzerinde durulmuştur. Daha sonra sahte sosyal medya hesaplarının hukuki niteliğinin ve 5651 sayılı Kanun'daki tanımların yanındaki yerinin belirlenebilmesi amacıyla, bu hesaplar belirli sınıflandırma ölçütleri esas alınarak değerlendirilmiştir. Bu kapsamda, sahte sosyal medya hesapları; belirli bir gerçek kişi adına oluşturulmuş sahte sosyal medya hesapları (taklit hesaplar) ve anonim olarak takma isimlerle oluşturulmuş sahte sosyal medya hesapları (anonim hesaplar) olmak üzere iki ayrı kategoride alınarak bu ayrımın nedeni açıklanmıştır. Kullanıcılarının gerçek kişiler olmadığı otomatik sistemler tarafından yönetilen bot hesaplar, sahte sosyal medya hesaplarının kişilik hakkı ihlaline yol açan kullanım şekilleri üzerinde durulabilmesi amacıyla çalışmanın kapsamı dışında tutulmuştur. Son olarak sosyal ağ platformlarının sahte sosyal medya hesaplarına ilişkin önleyici uygulamalarının ve konuyla alakalı mevcut mevzuat ile öngörülen koruma yollarının yetersizliği ortaya konulmuş; sahte sosyal medya hesaplarının hukuki niteliğini, sınıflandırılmasını, kullanımından doğan kişilik hakkı ihlallerinin hukuki sonuçlarını, bu sonuçlara ilişkin hukuki sorumlulukların belirlenmesini merkeze alarak ifade özgürlüğünün kullanım alanlarıyla kişilik haklarının korunması arasında denge kuracak özel ve sistematik bir yasal düzenleme ihtiyacının varlığına değinilmiştir.

I. SAHTE SOSYAL MEDYA HESAPLARINA İLİŞKİN KAVRAMSAL ÇERÇEVE

A. Sosyal Medya Kavramı

Çevrimiçi ortamda kullanıcıların içerik üretme, paylaşma, yorum yapma ve diğer kullanıcılarla iletişim kurma gibi faaliyetler aracılığıyla birbirleriyle etkileşimde bulunmalarını

ifade eden yapı sosyal medya olarak adlandırılmaktadır.¹³ Bu yönüyle sosyal medya, içerik üretimi ve yayımının belirli aktörlerle sınırlı olduğu geleneksel medya anlayışından ayrılmakta;¹⁴ kullanıcıları iletişimin pasif unsurları değil de sürecin aktif aktörleri olarak konumlandırmaktadır.¹⁵

Kullanıcıların zaman ve mekân sınırı olmaksızın sosyalleşebilmelerine imkân tanıyan sosyal medya ortamındaki etkileşim; forumlar, bloglar, sohbet siteleri, sosyal ağ platformları gibi çeşitli dijital mecralar aracılığıyla gerçekleşmektedir.¹⁶

Sosyal medyanın uzaktan erişim temelinde şekillenen bu yapısı, kullanıcıların gerçek kimliklerini açıklamadan sosyal medya faaliyetlerine katılabilmelerini mümkün kılmaktadır.¹⁷ Bu imkân sayesinde kullanıcılar duygu ve düşüncelerini, sosyal çevrelerinden alacakları tepkilerden bağımsız olarak kendi sosyal imajlarını riske atmadan ifade edebilmektedir.¹⁸ Bu durum, ifade özgürlüğü açısından önemli bir ilerleme olarak değerlendirilse de¹⁹ aynı zamanda yaratacağı kontrolsüz davranış eğilimiyle birlikte bu imkânın kötüye kullanılması riskini beraberinde getirmektedir. Sahte sosyal medya hesapları aracılığıyla gerçekleştirilen bu tür kötüye kullanımların doğurabileceği kişilik hakkı ihlallerinin tartışılması, konunun hukuki sorumluluk boyutunun aydınlatılması bakımından önem taşımaktadır.

¹³ A. Kazım Kırtış ve Filiz Karahan, "To Be or Not to Be in Social Media Arena as the Most Cost Efficient Marketing Strategy after the Global Recession", *Procedia Social and Behavioral Sciences* 24 (2011): 260-268.

¹⁴ Yağmurlu Dara, "Kamu Yönetiminde Halkla İlişkiler ve Sosyal Medya", 6.

¹⁵ Akkurt, *Sosyal Medyada Gerçekleşen İhlaller*, 131-132.

¹⁶ Özdemir, "Sosyal Medyada Kimlik", 117-120.

¹⁷ Kaya, "Sosyal Medyada Anonim", 172.

¹⁸ Eda Gediklioğlu, "Çevrimiçi Disinhibisyon Etkisi ile Değişen Normlar, Aşman Değerler: Sosyal Medya Dilenciliği", *Yeni Medya* 10 (2021): 114.

¹⁹ Fulya Şen ve Y. Furkan Şen, "Sosyal Medya, İletişim Hakkı ve İfade Özgürlüğü Üzerine Bir Değerlendirme", *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 17, no.2 (2015): 128-130.

B. 5651 Sayılı Kanun Kapsamında Sosyal Medya ile İlgili Temel Kavramlar

İnternet ortamındaki içerik üretimi ve paylaşımı, çoğunlukla sosyal medya platformları aracılığıyla gerçekleştirilmektedir²⁰. Bu nedenle sosyal medya kaynaklı hukuki uyuşmazlıklar konusunun incelenmesi için öncelikle internet ortamında gerçekleştirilen faaliyetlere konu hukuki sùjelerin belirlenmesi gerekmektedir. İnternet ortamında sunulan içerikleri düzenleyen 5651 sayılı Kanun, özellikle içerik sağlayıcılar olmak üzere yer sağlayıcı ve sosyal ağ sağlayıcı gibi aktörler aracılığıyla sorumluluğun yöneltileceği hukuki sùjelerin belirlenmesi açısından yol göstericidir. Sosyal medyada içerikler kullanıcılar tarafından üretilse de görünürlük algoritmaları²¹ aracılığıyla içeriğin yayılması noktasında sosyal medya platformlarının da süreçte aktif rol oynadığı²² bu çok aktörlü yapı içinde hukuki sorumluluğunun yöneltileceği aktörlerin belirlenebilmesi, kavramsal çerçeve açısından tartışmalı duruma gelmektedir. Bu nedenle, sahte sosyal medya hesaplarının kullanımından kaynaklanan kişilik hakkı ihlalleriyle bağlantılı olabileceği değerlendirilen içerik sağlayıcı başta olmak üzere sosyal ağ sağlayıcı ve yer sağlayıcı gibi kavramların ele alınmasının, mevcut kavramsal çerçevenin belirlenmesi açısından önem taşımaktadır. Aynı Kanun kapsamında düzenlenen erişim sağlayıcı, toplu kullanım sağlayıcı gibi diğer aktörlere ilişkin kavramların sahte sosyal medya hesaplarının kullanımından doğan hukuki sorumlulukla doğrudan bağlantısı

²⁰ Andreas M. Kaplan and Michael Haenlein, "Users of the world, unite! The challenges and opportunities of Social Media", *Business Horizons* 53, no.1 (2010): 61–62.

²¹ Algoritmik etkiler hakkında ayrıntılı bilgi için bkz., Zeynep Tüfekçi, *Twitter and tear gas: The power and fragility of networked protest* (New Haven: Yale University Press, 2017), 132–164.

²² Tarleton Gillespie, *Custodians of the Internet: Platforms, Content Moderation, and the Hidden Decisions That Shape Social Media* (New Haven: Yale University Press, 2018), 11–14.

olmadığı²³ değerlendirildiğinden, bu kavramlara değinilmemiştir.

1. İçerik Sağlayıcı

İnternet ortamında gerçekleştirilen diğer faaliyetlerde olduğu gibi sosyal medya faaliyetlerinde de içeriği üreten ve paylaşan kişinin kim olduğunun tespiti, hukuki sorumluluğunun belirlenmesinde kilit öneme sahiptir.²⁴ 5651 sayılı Kanun'un²⁵ "Tanımlar" başlıklı 2. maddesinde düzenlenen "içerik sağlayıcı", internet ortamındaki içeriklerin üretilmesi, değiştirilmesi veya diğer kullanıcıların erişimine sunulmasında rol alan kişileri ifade etmekte²⁶ ve böylece bu kişileri internet ortamındaki hukuki süljelerden biri haline getirmektedir.²⁷ Bu yönüyle 5651 sayılı Kanun'un, internet ortamındaki hukuki sorumluluğu, içeriğin kaynağına yöneltme eğiliminde olduğu gözlemlenmektedir.²⁸

Sosyal medya platformları söz konusu olduğunda "içerik sağlayıcı" kavramı daha farklı bir anlama bürünerek platformun

²³ Konu hakkında detaylı bilgi için bkz., Akkurt, *Sosyal Medyada Gerçekleşen İhlaller*, 319-330.

²⁴ Sönmez, "Sosyal Ağ Platformlarında Anonim", 5.

²⁵ RG. 23.05.2007, S. 26530.

²⁶ "İçerik sağlayıcı" kavramına ilişkin detaylı bilgi için bkz., Melikşah Çırakoğlu, *5651 Sayılı Kanun Çerçevesinde İnternet Erişiminin Engellenmesi ve Erişim Sağlayıcıları Birliği* (Ankara: Adalet Yayınevi, 2018), 20-21; Ümit Gezder, *İçerik Sağlayıcı ve Yer Sağlayıcının Hukuki Sorumluluğu ve Sorumluluk Muafiyeti* (İstanbul: Beta Basım Yayın, 2017), 119; Bülent Kent, *Türkiye'de İnternet Sitelerine Erişimin Engellenmesi* (Ankara: Adalet Yayınevi, 2019), 43-45; Mehmet Bedii Kaya, *Teknik ve Hukuki Boyutlarıyla İnternete Erişimin Engellenmesi - 5651 Sayılı Kanun ve Dünya Uygulamaları* (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2012), 127-130; Damla Ermeydan, *Suç Nedeniyle İnternet İçeriğine Erişimin Engellenmesi* (Ankara: Adalet Yayınevi, 2024), 113-114; İsmail Demez, *Kişilik Hakları İhlalinde İnternet Sitelerine Erişimin Engellenmesi ve İçeriğin Yayından Çıkarılması* (Ankara: Adalet Yayınevi, 2023), 28-30.

²⁷ Alp Öztekin, *Türk İnternet Hukuku* (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023), 373-447.

²⁸ Sevgi Türkmen, *5651 Sayılı Kanuna Göre Erişimin Engellenmesi* (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015), 39.

kendisinden ayrışabilmektedir. Zira sosyal medya platformları dışında internet ortamında yer alan diğer dijital mecralarda (örneğin bloglarda veya diğer internet sitelerinde), içeriği üretip erişime sunan, aynı zamanda platformun kendisi olmaktadır.²⁹ Ancak sosyal medya platformlarında, genellikle platform kullanıcıları içerik sağlayıcı konumdadır.³⁰ Platform kullanıcılarının bu konumu dolayısıyla kendilerine, sosyal medya platformlarında gerçekleştirdikleri işlemler yönünden, Kanun'dan kaynaklanan bir hukuki rol atfedilmiş bulunmaktadır. Sosyal ağ platformlarında içerik üreten içerik sağlayıcıların kimliğinin hukuken tespit edilebilir olması gerektiği sorunu, böylece daha belirgin hâle gelmektedir.

Sahte sosyal medya hesapları aracılığıyla kullanıcıların gerçek kimliklerini gizlemek suretiyle internet ortamında işlem ve eylemler gerçekleştirebilmeleri, "içerik sağlayıcı" kavramının anlamının pratikte zayıflamasına sebebiyet vermektedir. Çünkü sahte bir sosyal medya hesabı kullanarak içerik üreten "içerik sağlayıcı" fiilen var olan bir hukuk süjesi olsa da bu kişinin gerçek kimliğinin tespiti çoğunlukla mümkün olmamakta ve hukuki sorumluluğunun yöneltilebileceği somut bir muhatap bulunması güçleşmektedir. Dolayısıyla Kanun'da tanımlanan "içerik sağlayıcı" kavramının kapsamı, sahte sosyal medya hesaplarının kullanımı durumunda yetersiz kalmaktadır. Diğer internet mecralarındaki pratiklerinden daha farklı bir yapıya sahip olan sosyal medya aktörlerinin, internet ortamında sunulan içerikleri düzenleyen 5651 sayılı Kanun'dan farklı sosyal medya merkezli özel bir yasal düzenlemeyle belirlenip tanımlanmasının, bu konudaki hukuki belirsizliğin giderilmesi açısından bir başlangıç adımı olabileceği değerlendirilmektedir.

²⁹ Akkurt, *Sosyal Medyada Gerçekleşen İhlaller*, 239-245.

³⁰ Yaman Akdeniz ve Kerem Altıparmak, *İnternet: Girilmesi Tehlikeli ve Yasaktır Türkiye'de İnternet İçerik Düzenlemesi ve Sansüre İlişkin Eleştirel Bir Değerlendirme*, (Ankara: İmaj Yayınevi, 2008): 56-65.

Her ne kadar söz konusu Kanun'un 3. maddesinin 1. fıkrasında ve aynı Kanun'a ilişkin usul ve esasları düzenleyen Yönetmelik'in³¹ 5. maddesinde, içerik sağlayıcılarına kimlik ve iletişim bilgilerinin yayınlanması yükümlülüğü getirilmiş³² olsa da bu yükümlülüğün internet ortamındaki faaliyetlere katılan özellikle sosyal medya platformlarında içerik üreten her bir içerik sağlayıcısı için uygulama alanı bulmasının veya denetlenebilmesinin fiilen mümkün olmadığı değerlendirilmektedir.³³ Nihayetinde yürürlükteki mevzuat kapsamında, içerik sağlayıcılarına, içeriklerinde gerçek kimliklerini kullanma gibi bir yükümlülüğün doğrudan yüklenmediği sonucuna ulaşılmaktadır. Ayrıca 5651 sayılı Kanun ile, içerik sağlayıcı, ürettiği ve erişime sunduğu içeriklerden sorumlu tutulmuştur.³⁴ Dolayısıyla Kanun'un içerik sağlayıcısına yüklediği sorumluluklar ve bunlara bağlı olarak ortaya çıkabilecek içeriğin yayından kaldırılması gibi yükümlülükler de içerik sağlayıcısının kimliğinin belirli olduğu varsayımına dayanmaktadır. Ancak Kanun, sahte sosyal medya hesaplarında olduğu gibi kimliğin belirlenebilir olmadığı durumlarda, içeriğin yayından çıkarılması gibi yükümlülüklerin fiilen nasıl yerine getirileceğine dair bir belirleme yapmamaktadır. Bu nedenle içerik sağlayıcısının Kanun'dan kaynaklanan sorumluluklarının uygulanabilirliği, sahte sosyal medya hesapları aracılığıyla üretilen hukuka aykırı içerikler söz konusu olduğunda fiilen zayıflamaktadır.

2. Yer Sağlayıcı

5651 sayılı Kanun ile tanımlanan hukuki sùjelerden bir diğeri ise, içeriğin internet ortamında erişebilir olmasına olanak

³¹ RG. 30.11.2007, S. 26716.

³² Ebru Koyuncu Sinanlıoğlu, *Sosyal Medyada Gerçekleşen Kişilik Hakkı İhlalleri ve Korunma Yolları* (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2021), 93.

³³ Ali Haydar Doğu, "İnternet Haber Sitelerinde İçerik Sağlayıcı Sorunu," *TBD Bilişim 2015 Bildiriler Kitabı* (Ankara: Türkiye Bilişim Derneği, 2015), 18-23.

³⁴ Öztekin, *Türk İnternet Hukuku*, 428-430.; ayrıca bkz. RG. 23.05.2007, S. 26530.

sağlayan teknik araçları ifade eden “yer sağlayıcı” kavramıdır. Yer sağlayıcı, içerik sağlayıcıdan farklı olarak içeriğin oluşturulması noktasında değil; içeriğin erişime sunulması ve depolanması noktasında teknik bir rol üstlenmektedir.³⁵ Bu noktada 5651 sayılı Kanun’un, içeriğin özündeki anlam ile içeriğin teknik olarak internet ortamında yer almasını birbirinden ayıran bir tercih yaptığı gözlemlenmektedir. Kanun’a göre yer sağlayıcının, içerikleri kontrol edip denetleme gibi bir yükümlülüğü bulunmamaktadır.³⁶ Ancak hukuka aykırı olduğu kendisine bildirilen ve yayından kaldırılması veya erişiminin engellenmesi kendisinden talep edilen içerikler yönünden bu işlemleri yerine getirmesi noktasında yer sağlayıcının sorumluluğu bulunmaktadır.³⁷

Sosyal medya platformları açısından yer sağlayıcı kavramı da içerik sağlayıcı kavramında olduğu gibi diğer internet mecralarından farklılaşmaktadır. İçerik sağlayıcıların oluşturduğu içerikleri, diğer kullanıcıların erişimine sunan teknik altyapıyı sağlayarak yer sağlayıcı konumunda bulunan sosyal ağ platformları aynı zamanda bu içeriklerin hangi sıklıkla, hangi kullanıcıları ve ne şekilde gösterileceğine ilişkin kararları da almaktadır.³⁸ İnternet ortamındaki diğer faaliyetlerde yer sağlayıcı hukuken pasif bir teknik aracı konumda iken sosyal medya platformları bu kapsamın ötesine geçerek içeriğin özündeki anlama etki edebilecek bazı teknik kararları alan tekil

³⁵ Öztekin, *Türk İnternet Hukuku*, 251–273.

³⁶ İsmail Çınar, “5651 Sayılı Kanun Çerçevesinde Koruma Tedbiri Olarak ‘İnternet Ortamında Yapılan Yayınlarda İçeriğin Çıkarılması ve/veya Erişimin Engellenmesi’”, *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 8, no.1, (2021), 87.

³⁷ Akkurt, *Sosyal Medyada Gerçekleşen İhlaller*, 136-178; Çırakoğlu, *5651 Sayılı Kanun Çerçevesinde İnternet Erişiminin Engellenmesi*, 20-21; Gezder, *İçerik Sağlayıcı ve Yer Sağlayıcının Hukuki Sorumluluğu*, 120; Kent, *Türkiye’de İnternet Sitelerine Erişimin Engellenmesi*, 45-47; Kaya, *Teknik ve Hukuki Boyutlarıyla İnternete Erişimin Engellenmesi*, 130-132.

³⁸ Gillespie, *Custodians of the Internet*, 50–58.

bir güç konumundadır.³⁹ Bu anlamda Kanun'un yer sağlayıcı için öngördüğü kısıtlı sorumluluk alanı, sosyal medya platformlarının bu geniş ve tekil yetkisi karşısında zayıf kalmaktadır. Bu durumun bertaraf edilmesini teminen, gündelik kullanımda "sosyal medya yasası" ve "dezenformasyon yasası" olarak bilinen 7253⁴⁰ ve 7418⁴¹ sayılı Kanunlarla yapılan düzenlemeler sonucunda, 5651 sayılı Kanun'a sosyal ağ sağlayıcılara ilişkin tanım ve çeşitli yükümlülükler eklenmiştir. Ancak bu değişikliklerle beraber getirilen yükümlülüklerin daha çok sosyal ağ sağlayıcıların daha kolay denetlenebilmesine yönelik olduğu ve sosyal ağ sağlayıcıların algoritmik yönlendirme konusundaki tekil gücü düşünüldüğünde yetersiz kaldığı görülmektedir.

Konu sahte sosyal medya hesapları açısından değerlendirildiğinde de önemli bir hukuki koruma boşluğu olduğu ortaya çıkmaktadır. Zira sahte sosyal medya hesabı aracılığıyla bir kişilik hakkı ihlali söz konusu olduğunda, içerik sağlayıcısının sorumluluğuna gitmek, kimlik tespitinin her zaman mümkün olmaması nedeniyle oldukça güçleşmektedir.⁴² Bu nedenle başvurular mecburen, hukuken yer sağlayıcısı ve aynı zamanda sosyal ağ sağlayıcısı konumunda bulunan sosyal medya platformlarına yöneltilmektedir.⁴³ Ancak Kanun, yer sağlayıcısını hukuka aykırı içerikten dolayı sorumlu tutmamaktadır. Kanun kapsamında sosyal ağ sağlayıcısına getirilen yükümlülükler de içerikten sorumluluğu içermemekte; temsilci bildirme, raporlama, içerik kaldırma, erişim engelleme

³⁹ Hayri Bozgeyik ve Zehra Avcı, "Sosyal Medya ve Sosyal Medya Kaynaklı Haksız Rekabetten Doğan Sorumluluk", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 28, no.2 (2024): 11-12.

⁴⁰ RG. 31.07.2020, S. 31202.

⁴¹ RG. 18.10.2022, S. 31987.

⁴² Nurettin Kılıç, *İnternet Ortamında Kişilik Haklarına Saldırıdan Doğan Hukuki Sorumluluk* (Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018), 116-118.

⁴³ Jack M. Balkin, "Free Speech Is a Triangle," *Columbia Law Review* 118, no. 7 (2018): 2301-2355.

gibi daha çok denetim, şeffaflık ve hesap verilebilirliğe yönelik yükümlülükler etrafında şekillenmektedir.⁴⁴ Bu durum da uygulamada mağduriyetlerin giderilmesi noktasında bir sorumluluk boşluğu yaratmaktadır.

7418 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik sonucunda 5651 sayılı Kanun'a eklenen ek 4. maddenin üçüncü fıkrası, sosyal ağ sağlayıcılara özel hayatın gizliliğini ihlal eden içeriklere ilişkin başvurulara cevap verme yükümlülüğü getirmiştir.⁴⁵ Ancak bu yükümlülük, Anayasa Mahkemesi kararıyla⁴⁶ 5651 sayılı Kanun'daki 9. maddenin iptal edilmesinden dolayı, kararın yürürlüğe girdiği tarih olan 10.10.2024 tarihinden itibaren kişilik hakkı ihlallerini kapsamamaktadır.⁴⁷ Dolayısıyla sosyal medyada üretilen bir içerikle ilgili kişilik hakkı ihlal edilen mağdurlara ilişkin sosyal ağ sağlayıcıların Kanun'dan kaynaklanan bir cevap verme yükümlülüğü de artık bulunmamaktadır. Bu durum bir yana, bahse konu cevap verme yükümlülüğü kişilik hakkı ihlallerine ilişkin bir hukuki sorumluluk atfı da içermemekte; sosyal ağ sağlayıcıya yalnızca olumlu veya olumsuz bir cevap verme yükümlülüğü yüklemektedir. Dolayısıyla özellikle sahte sosyal medya hesapları aracılığıyla oluşturulan içeriklerin kişilik hakkı ihlallerine yol açması durumunda hukuki sorumluluğun kendini göstereceği etkin bir yasal mekanizma bulunmamaktadır.

3. Sosyal Ağ Sağlayıcı

⁴⁴ Merve Ayşegül Kulular İbrahim, "Sosyal Medya'ya Yönelik Yeni Düzenlemelerin Hukuken Değerlendirilmesi", *Bilişim Hukuku Dergisi* 4, no.1 (2022): 25-26.

⁴⁵ Mehmet Emin Özgül, *Sosyal Medyada Özel Hayatın Gizliliğinin Korunması ve Sosyal Ağ Sağlayıcının Yükümlülükleri* (Ankara: Yetkin Yayınları, 2023): 442-560.

⁴⁶ AYM, E.2020/76, K.2023/172, 11.10.2023.

⁴⁷ Beyza Nur Demir, "İnternet Özgürlüğü ve Erişim Engelleme: İfade Özgürlüğü Bağlamında Bir Değerlendirme", *Bilişim Hukuku Dergisi* 1, (2025): 406-409.

5651 sayılı Kanun'da düzenlenen internet aktörlerinin, sosyal ağ platformları karşısında yetersiz kalmasından dolayı 7253 ve 7418 sayılı Kanunlar ile getirilen değişiklikler neticesinde, 5651 sayılı Kanun içeriğine "sosyal ağ sağlayıcı" kavramının tanımı ve bu kavrama ilişkin yükümlülük ve sorumluluklar eklenmiştir. Kanun'da sosyal ağ sağlayıcılar; internet ortamında sosyal etkileşim amacıyla içerik oluşturulmasına imkân sağlayan araçlar olarak yer sağlayıcıdan farklı bir tanımla, sosyal etkileşim unsurunu ölçüt olarak ifade edilmiştir.⁴⁸ Ancak iki kavram arasındaki ayrımın muğlak bırakılması, "sosyal ağ sağlayıcı" ve "yer sağlayıcı" kavramlarının hukuki nitelendirilmesi konusunda bir karmaşaya yol açmaktadır.⁴⁹ Bununla beraber, Kanun kapsamında, sosyal medya platformları aynı anda hem sosyal ağ sağlayıcı hem de yer sağlayıcı olarak belirlenmiş durumdadır.⁵⁰ Dolayısıyla sosyal ağ sağlayıcıların aynı zamanda yer sağlayıcı olduklarının ve yer sağlayıcıya ilişkin Kanun'dan kaynaklanan diğer sorumluluklara da tabi olduklarının kabulü gerekmektedir.⁵¹

Kanun'daki bu tanımla, sosyal ağ sağlayıcının yalnızca teknik altyapı sunan bir aracı değil; aynı zamanda etkileşimi yönlendiren ve içeriklerin görünürlüğünü şekillendiren söz sahibi bir aktör olarak konumlandırıldığı görülmektedir. Ancak bu konumlandırma, Kanun'da yalnızca sosyal ağ sağlayıcıya getirilen temsilci belirleme, raporlama ve diğer birtakım teknik yükümlülükler noktasında kendini göstermekte; diğer sorumluluklar bakımından sosyal ağ sağlayıcıların, yer sağlayıcılardan farklılaşmadığı görülmektedir. Getirilen söz

⁴⁸ Sinan Sami Akkurt, *5651 Sayılı İnternet Yayınları Hakkında Kanun, KVKK, TMK ve TBK Bağlamında Sosyal Medya Hukuku* (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2024), 52-94.

⁴⁹ Akkurt, *Sosyal Medyada Gerçekleşen İhlaller*, 492-493.

⁵⁰ Murat Volkan Dülger ve Onur Özkan, "Sosyal Medya Yasası Meclis'ten Geçti: Peki, Şimdi?", 15 Aralık 2020, 7-10.

⁵¹ Akkurt, *Sosyal Medyada Gerçekleşen İhlaller*, 136-142.

konusu yükümlülükler daha çok sosyal medya platformlarının kolay ve etkin denetlenebilmesine yönelik olmuştur.⁵² Ancak özellikle sahte sosyal medya hesapları aracılığıyla üretilen hukuka aykırı içeriklere ilişkin sosyal ağ sağlayıcılara doğrudan bir hukuki sorumluluk atfedilmemiştir. Sosyal ağ sağlayıcıların, internet ortamındaki etkileşimdeki yadsınamaz etkisi ve toplumsal yönlendirme gücü⁵³ dikkate alındığında; sahibi belirlenemeyen hukuka aykırı içeriklerden, bu içeriklerin öne çıkarılmasına ve yayılmasına imkân sağlanmasından ve bu içeriklerin denetlenmemesinden, ifade özgürlüğü dengesi ve ölçülülük ilkesi de gözetilerek sorumlu tutulmaları gerektiği fikri öne çıkmaktadır.

Bu kapsamda sosyal ağ sağlayıcıların hukuki statüsünün, sahte sosyal medya hesaplarının kullanımından doğan kişilik hakkı ihlalleri ve mağduriyetler bakımından yeniden ele alınarak 5651 sayılı Kanun'da düzenlenen başta sosyal ağ sağlayıcı olmak üzere yer sağlayıcı ve içerik sağlayıcı gibi kavramların ve bunların sorumluluklarının sosyal medya pratiğine uygun düşecek şekilde yeniden tasarlanması gerektiği değerlendirilmektedir.

C. Sahte Sosyal Medya Hesapları

1. Sahte Sosyal Medya Hesabı Kavramı ve Hukuki Niteliği

Sahte sosyal medya hesapları; kullanıcıların kendi gerçek kimliklerini gizlemek suretiyle, genellikle yasaya aykırı, ayrımcı, nefret içerikli faaliyetlerde bulunma, yanıltıcı haber ve bilgileri yayma, manipülasyon gerçekleştirme, diğer kullanıcıları gizlice takip etme gibi amaçlarla oluşturdukları hesaplar olarak

⁵² Murat Volkan Dülger, "Sosyal Ağ Sağlayıcıların İnternet Haber Sitelerinin ve Şebekeler Üstü Hizmet Sağlayıcıların Hukuki Rejimi ve Eleştirisi", Researchgate, (2023).

⁵³ Hilal Duman ve Tamer Bayrak, "Dijital Platformlarda Algoritmik İçerik Yönlendirme ve Semantik Web: Kullanıcı Seçimleri Üzerindeki Etkileri", *Erzurum 1st International Conference on Social Sciences Book 9*, no.11 (2025): 251-259.

tanımlanmaktadır.⁵⁴ Bu tür hesaplardaki ortak özellik, içerik sağlayıcıların fiilen mevcut olmasına rağmen hukuki muhatap olarak belirlenebilecek bir süjenin tespitinin oldukça güç veya imkânsız olmasıdır.

Kullanıcıların sosyal ağ platformlarında gerçek kimliklerini açıklamadan faaliyet gösterebilmeleri, bazı kullanıcılarda davranışlarının herhangi bir hukuki sonuca yol açmasının fiilen mümkün olamayacağı yönünde bir algı oluşmasına neden olmaktadır. Gerçek kimliğiyle işlem yapmadığı ve bu nedenle tespit edilemeyeceği algısıyla hareket eden kullanıcılar, gündelik hayattaki yaptırımlardan kaçınarak gerçekleştirilmeyi tercih edebilecekleri hukuka aykırı eylem ve işlemleri, sosyal medya ortamında daha fevri ve kontrolsüz bir şekilde gerçekleştirebilmektedir.⁵⁵ Bu durum, sahte sosyal medya hesaplarının kullanımını teşvik eden temel faktörlerden biridir.⁵⁶

Sahte sosyal medya hesaplarının sayısındaki artış; geleneksel hukuk uygulamalarının sahip olduğu zorlayıcılık ve caydırıcılık gibi unsurların,⁵⁷ yeni bir hukuk alanı olarak kabul edilen⁵⁸ sosyal medya hukukunda yeterince karşılık bulamadığını göstermektedir. Nitekim Rudolf Von Jhering, hukuku zorlayıcı araçlar aracılığıyla devlet gücü ile garanti altına alınmış kurallar bütünü olarak tanımlamakta⁵⁹ ve

⁵⁴ Wani, Sofi and Wani, "Why Fake Profiles: A study of Anomalous users in different categories of Online Social Networks", 320.

⁵⁵ Kaya, "Sosyal Medyada Anonim", 171-173.

⁵⁶ Akkurt, *Sosyal Medyada Gerçekleşen İhlaller*, 129.

⁵⁷ Ernest Hırş, *Hukuk Felsefesi ve Hukuk Sosyolojisi Dersleri*, sad. Selçuk Baran Veziroğlu (Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2001), 12, 147-153.

⁵⁸ Güliz Uluç ve Bilal Süslü, "Örnek Yargı Kararlarıyla Sosyal Medya Hukuku", *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 8, no.17 (2016): 339.

⁵⁹ Rudolf Von Jhering, *Law as a Means to an End*, çev. Isaac Husik (Boston: The Boston Book Company, 1913), 380.

hukukun asli niteliğini zorlayıcı tarafından aldığını vurgulamaktadır.⁶⁰

Öte yandan sahte sosyal medya hesapları ile sosyal ağ platformlarında varlık gösteren kullanıcılar için bu zorlayıcılık ve caydırıcılığı sağlamak oldukça güçtür. Yaptırımların bireyler üzerinde caydırıcı etki yaratabilmesi için kesin, katı, hızlı ve sürekli olması gerekmektedir. Oysa sosyal medya ve internet kaynaklı hukuki ihlallerde yetkili mercilerin ihlali gerçekleştiren kişiyi hızlı bir şekilde tespit ederek kesin bir yaptırıma bağlayabildiği; bu yaptırımların bazı ihlaller için değil her bir ihlal için geniş uygulama alanına sahip olduğu bir sistemin henüz oluşturulmadığı görülmektedir.⁶¹ Bu durumun temel nedenlerinden biri, hukuki uygulamaların hızla gelişen teknolojiyi geriden takip etmesidir.⁶² Bir diğer neden ise, sosyal medya yoluyla gerçekleşen ihlallerin, geleneksel hukuki ihlallerden farklı olarak daha hızlı yayılabilen ve etkisini daha kısa sürede gösterebilen yapısı karşısında, devletin yetkili mercilerinin yaptırımdan ziyade önleyici uygulamalara ağırlık vermeyi tercih etmesidir.⁶³

Ayrıca sahte sosyal medya hesabı kullanıcıları, gerçek kimliklerinin tespit edilemeyeceği yönünde bir güven duygusu içerisindedir. Çünkü kullanıcı, gerçek kimliğinin tespiti konusunda teknik imkânların yetersiz olduğu veya kimlik tespiti

⁶⁰ Orhan Münih Çağlı, "Jhering'in Hukuk Nazariyesinin Temel Fikirleri", *İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası* 11 (1945): 250-251.

⁶¹ Yasemin Durak, "İnternet Yoluyla Kişilik Haklarına Saldırı ve Hukuki Korunma", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 22, no.1 (2014): 103.

⁶² M. Ayyüce Kızrak, Başak Buluz, Başak Ozan Özparlak, Burçak Ünsal, Derya Durlu Gürzumar, Gülşah Deniz Atalar, M. Hakan Eriş, Mehmet Ali Köksal, Nagihan Özdemir, Orhan Başçavuşoğlu, Resul Göksoy ve Serdar Arslan, *Yapay Zekâ Çağında Hukuk* (İstanbul Ankara ve İzmir Baroları Çalıştay Raporu, 2019), 51.

⁶³ Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği (Avrupa Konseyi), *İnternet ve Daha Geniş Dijital Dünyada Hukuk Üstünlüğü, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri Tarafından Yayımlanan Tematik Belge, Özet ve Komiser'in Tavsiyeleri* (Avrupa Konseyi, 2014), 6.

için gereken emek ve zamanın kendisi için harcanmayacağı gibi bir varsayım ile hareket etmektedir. Bu algı, sahte sosyal medya hesapları aracılığıyla gerçekleştirilen kişilik hakkı ihlallerinin de sayısının artmasına ve bu bakımdan birçok hukuki ihtilafın doğmasına sebebiyet vermektedir.

Sahte sosyal medya hesaplarının kullanımdan doğan kişilik hakkı ihlallerini değerlendirebilmek için, öncelikle bu hesapların oluşturulma biçimlerine göre sınıflandırılması gerekmektedir. Bu kapsamda sahte sosyal medya hesapları, belirli bir gerçek kişi adına oluşturulmuş taklit hesaplar ile takma isimler kullanılarak oluşturulan anonim hesaplar şeklinde iki ana grupta ele alınmaktadır. Bu ayrım, sahte sosyal medya hesaplarının kullanımıyla ortaya çıkan kişilik hakkı ihlallerinin hukuki niteliğinin belirlenmesi bakımından önem arz etmektedir. Böylece sahte sosyal medya hesapları, soyut ve tek tip bir sorun alanı olarak değil; kendi içinde farklı hukuki sonuçlar doğuran ayrı kategoriler halinde ele alınmış olacaktır.

2. Sahte Sosyal Medya Hesaplarının Sınıflandırılması

a. Sınıflandırmaya İlişkin Genel Ölçütler

Sahte sosyal medya hesaplarında ortak özellik olarak içeriği üretenin gerçek kimliğinin gizlenmesi unsuru bulunsa da bu tür hesaplar, belli bazı özellikleri ve bu özelliklere bağlı olarak doğurabilecekleri hukuki sonuçlar bakımından farklılaşmaktadır. Bu nedenle sahte sosyal medya hesaplarının hukuki nitelendirmesini belirleyebilmek için öncelikle bu hesaplar yönünden kavramsal bir ayrım ortaya koymak gerekmektedir.

Bu çalışma kapsamında, sahte sosyal medya hesabının diğer kullanıcılar tarafından belirli bir gerçek kişiyle karıştırılabilir nitelikte olup olmadığına odaklanan objektif ölçüt esas alınarak kavramsal bir ayrım öngörülmüş ve ikili sınıflandırma bu şekilde belirlenmiştir. Bu kapsamda, bir sosyal medya hesabının belirli bir gerçek kişiyi taklit ederek oluşturulması ve diğer

kullanıcılara karşı o kişiymiş algısı oluşturması durumunda, o sahte sosyal medya hesabı “taklit hesap” olarak nitelendirilmiş; diğer kullanıcılar nezdinde herhangi bir gerçek kişiyle karıştırılma ihtimali barındırmayan, takma isimlerle oluşturulmuş sahte hesaplar ise “anonim hesap” olarak nitelendirilmiştir.⁶⁴

Sınıflandırmada objektif ölçütün kullanılmasının gerekçesi, doğacak hukuki sonuçların çoğu zaman içerik sağlayıcının sübjektif saikinden ziyade, dış dünyada içerikleriyle yarattığı algı üzerinden ortaya çıkmasıdır. Zira sosyal medya platformlarında oluşan kişilik hakkı ihlalleri, genellikle üçüncü kişilerin içeriklere karşı oluşturdukları algının hangi hukuki değerleri ihlal ettiği ve bunun sonucu olarak diğer kullanıcılarda hangi mağduriyetlerin oluştuğu olgusuna dayanmaktadır.⁶⁵ İçerik sağlayıcının sübjektif saiki, sınıflandırmada temel alınacak bir unsur olarak değerlendirilmese de sorumluluk hukuku kapsamında kusur atfını etkileyebilecektir.⁶⁶ Bu noktada sahte sosyal medya hesabıyla faaliyet gösteren içerik sağlayıcının zarar verme kastı veya aldatma saikinin olup olmaması, kişilik hakkı ihlalleri sonucu haksız fiil sorumluluğu kapsamında kusur oranları açısından belirleyici olsa da sınıflandırmada kast unsurunun merkeze alınmasının parodi, yorum ya da hayran hesapları gibi gri alanda kalan bazı sahte hesap türlerinin kavramsal olarak belirsizleşmesi riskini barındırmaktadır. Bu nedenle sınıflandırma noktasında objektif ölçüt esas alınmakta ancak hukuki sonuçların değerlendirilmesi aşamasında sübjektif ölçüt de dikkate alınmaktadır.

⁶⁴ Sönmez, “Sosyal Ağ Platformlarında Anonim”, 4-9; Hilal Uzun, “Sosyal Medyanın Bilgi Kalitesine Etkisi: Sahte Hesaplar”, *Akademia Sosyal Bilimler Dergisi* 1 no.2 (2016): 9-11.

⁶⁵ Uluç ve Süslü, “Örnek Yargı Kararlarıyla Sosyal Medya Hukuku”, 352.

⁶⁶ Alper Uyumaz, “Sorumluluk Hukukunda Kusur Kavramı ve Kusurun Tespitine İlişkin Bir Öneri”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 13, no.1 (2023), 518-519.

b. Belirli Bir Gerçek Kişi Adına Oluşturulmuş Sahte Sosyal Medya Hesapları (Taklit Hesaplar)

Sahte sosyal medya hesapları, kullanıcılarının gerçek kişiler olmadığı otomatik sistemler tarafından yönetilen bot hesaplar⁶⁷ dışında, temelde taklit hesaplar veya anonim hesaplar olmak üzere iki farklı biçimde oluşturulabilmektedir.

Taklit hesaplar, belirli bir gerçek kişinin⁶⁸ kimliğine ilişkin kişisel verilerinin kullanılması suretiyle, o kişiymiş izlenimi yaratarak ve o kişi adına sosyal medya platformlarında işlem yapmak amacıyla oluşturulmuş hesapları ifade etmektedir. Bu tür hesaplar, genellikle⁶⁹ kimliği taklit edilen kişiye çeşitli şekillerde zarar vermek kastıyla oluşturulmaktadır.

“Taklit” kavramı, Türk Dil Kurumu Sözlüğü’ne göre; bir örneğe benzerlik kurmaya çalışma, bir kişinin söz ya da davranışlarını tekrar etme veya benzerini ortaya koyma şeklinde ifade edilmektedir.⁷⁰ Sosyal medya bağlamında taklit hesaplar, belli bir kişinin ismi, görüntüsü, sesi, söylemleri kullanılarak o kişiye benzemeye çalışılması yönüyle “taklit” kelimesinin tanımı içerisinde yer almaktadır.

Taklit hesaplar, herhangi bir içerikle kişilik hakkı ihlaline yol açmasa da sırf varlıklarıyla dahi kişinin manevi bütünlüğünün korunmasına ilişkin kişilik haklarının ihlali sonucuna yol

⁶⁷ Bot hesaplar hakkında ayrıntılı bilgi için bkz.; Hikmet Tosyalı, “Dijital Çağda Siyasal İletişim: Algoritmalar ve Botlar”, CTC 2021 *Proceedings Book* (2021): 93-98.

⁶⁸ Taklit hesaplar, bir gerçek kişiyi taklit etmek suretiyle oluşturulmuş olabileceği gibi bir tüzel kişiyi taklit etmek suretiyle de oluşturulmuş olabilir. Ancak çalışma kapsamında taklit hesapların kullanılmasıyla doğabilecek kişilik hakkı ihlalleri değerlendirildiğinden tüzel kişilerin taklit edilmesiyle oluşturulan taklit hesaplar çalışmanın kapsamı dışında tutulmuştur.

⁶⁹ *Taklit hesaplar*; parodi, yorum ve hayran hesapları şeklinde zarar verme kastı olmayan şekillerde de oluşturulabilmektedir.

⁷⁰ Türk Dil Kurumu (TDK), “Güncel Türkçe Sözlük” (Erişim 03.04.2026).

açabilmeleri açısından da önem arz etmektedir.⁷¹ Kişinin sosyal hayatta diğer kişilerden ayırt edilmesini sağlayan ve kendisine özgü olup onu dış dünyada tanınır kılan adı, soyadı, takma adı, resmi ve sesi; kişinin manevi bütünlüğü kapsamında korunan kişisel değerlerdir. Dolayısıyla kişinin manevi bütünlüğüne ilişkin bu kişisel değerlerinin kullanılması suretiyle oluşturulan taklit hesaplar, paylaştığı içeriklerden bağımsız olarak, salt bu nitelikleri sebebiyle dahi kişilik hakkı ihlali sonucu doğurmaktadır.⁷²

Sosyal ağ platformları da belirli bir gerçek kişiyi taklit eden bu tür hesaplara yönelik çeşitli politika ve yasaklar öngörmektedir. Örneğin Instagram, bu hesapları “başkasını taklit eden hesaplar” olarak tanımlamakta ve kullanıcıların başkalarını taklit etmelerini yasaklamaktadır.⁷³ Benzer şekilde X (eski adıyla Twitter) da durumu “taklitçilik” olarak nitelendirmekte ve taklitçiliği platform kurallarının ihlali olarak kabul ederek kafa karıştırıcı veya yanıltıcı bir şekilde başka bir kişi, grup ya da kuruluş adına hareket eden hesapların, yanıltıcı ve aldatıcı kimlikler politikası uyarınca kalıcı olarak askıya alınabileceğini ifade etmektedir.⁷⁴ Aynı şekilde Facebook da bu hesapları “başkalarını taklit eden profiller” olarak tanımlamakta ve bunların topluluk standartlarına aykırı olduğunu kabul ederek bu tür hesaplara izin vermemektedir.⁷⁵ Sosyal ağ platformlarının konuya ilişkin bu düzenlemeleri, taklit hesapların platform güvenliği, kullanıcıların korunması ve

⁷¹ Akkurt, “Kişilik Hakkının Sosyal Medya Kullanıcıları Tarafından İhlâli Hâlinde Ortaya Çıkacak Cezaî Sorumluluğa Medenî Hukuk Bağlamında Bir Bakış”, 349-350.

⁷² Yar. 4. HD, E.2015/4457, K.2016/3497, 17.03.2016, (Corpus Web Hukuk Mevzuat ve İçtihat Programı).

⁷³ Instagram (Meta), “Instagram Yardım Merkezi Topluluk Kuralları/ Gizlilik, Güvenlik, Şikâyet” (Erişim 03.04.2026).

⁷⁴ Twitter (X), “Twitter (X) Yardım Merkezi Yanıltıcı ve Aldatıcı Kimlikler Politikası” (Erişim 03.04.2026).

⁷⁵ Facebook (Meta), “Facebook Yardım Merkezi Şikayetler” (Erişim 03.04.2026).

dijital güven ortamının sağlanması açısından da önemsenen bir mesele olarak değerlendirildiğini göstermektedir.

c. Anonim Olarak Takma İsimlerle Oluşturulmuş Sahte Sosyal Medya Hesapları (Anonim Hesap)

Anonim hesaplar; kullanıcıların, kendi gerçek kimliğini gizlemek suretiyle; hiciv, mizah, gizli şekilde çevrimiçi takip (stalking⁷⁶) gibi her somut olayın özelliklerine göre hukuka uygun veya hukuka aykırı olabilecek amaçlar yanında yasa dışı veya ayrımcı faaliyetler yürütme, manipülasyon, yalan veya yanıltıcı haber yayma⁷⁷ gibi hukuka aykırı amaçlarla takma isim (mahlas, rumuz, lakap, nickname, kurmaca isim, müstear isim) kullanılarak oluşturulan sahte sosyal medya hesaplarını ifade etmektedir.⁷⁸ Bu çalışma kapsamında yapılan sınıflandırmada, anonim hesapların da birer sahte hesap olarak değerlendirilmesinde etkili olan unsur; taklit hesaplarda olduğu gibi belirli bir gerçek kişiyi izlenimi yaratılması değil, içerik sağlayıcının gerçek kimliğinin sistematik biçimde gizlenmesidir.⁷⁹

“Anonim” kavramı, çoğu zaman “bilinmeyen”⁸⁰ anlamında kullanılsa da sahte sosyal medya hesapları açısından daha farklı bir içerik kazanmaktadır. Çünkü esasen anonim hesaplar ile oluşturulmuş içeriğin sahibi bellidir. Ancak bu kişi, kendi gerçek

⁷⁶ “Stalking” kavramı, bir kişinin başka bir kişiye ilişkin bilgileri özellikle sosyal medya üzerinden araştırması, bu kişiyi çevrimiçi ortamda gözlemlemesi ve paylaşımlarını sürekli takip ederek çeşitli çıkarımlar yapmaya çalışması şeklinde ifade edilmektedir. “Stalking” kavramına ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz., Ceyhan Serçemeli, “Sosyal Medyada Mahremiyetin Gizliliğini İhlalde Yeni Bir Trend Olan “ Stalk” a Hukuki Açından Bir Bakış”, *Güncel Hukuk* 2 no.158 (2017): 3-5.

⁷⁷ Samet Tatar, “Amerikan Sosyal Medya Hukuku ve Yalan Haber”, *Sosyal Medya Hukuku ve Yalan Haber Ülke İncelemeleri Almanya- Fransa- Avustralya- Amerika Birleşik Devletleri- Avrupa Birliği- Singapur*, ed. Bülent Kent ve Merve Ayşegül İbrahim (Ankara: Adalet Yayınevi, 2022), 5-27.

⁷⁸ Sönmez, “Sosyal Ağ Platformlarında Anonim”, 3.

⁷⁹ Esra Barut Tuğtekin, “Sosyal Ağlarda Sanal Kimlik Kullanımının İncelenmesi”, *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi* no.55, (2021): 146-157.

⁸⁰ Türk Dil Kurumu (TDK), “Güncel Türkçe Sözlük” (Erişim 03.04.2026).

kimliği yerine, kendisi için seçtiği bir takma ismi kullanmaktadır. Bu nedenle söz konusu içeriğin; sahibi bilinmeyen, tamamen anonim bir içerik olduğu söylenemese de sosyal medyada anonimlik, “içerik sahibi kişinin gerçek kimliğinin bilinmemesi” gibi bir anlam kazanmıştır.⁸¹ Bu durum, içerik sağlayıcının fiilen mevcut olmasına rağmen hukuki sorumluluğun yöneltileceği muhatabın belirlenmesini güçleştirmektedir. Bu nedenle, anonim hesapların hukuki değerlendirilmesinde, içerik sahibinin tamamen bilinmez olup olmamasından ziyade, kimliğin gizlenmesinin hukuki sorumluluğun tespitine etkisi esas alınmalıdır.

Anonim hesaplarda kullanılan takma isimler; kullanıcının kendi hayal gücüyle oluşturduğu bir kelime, kelimeler bütünü, cümle veya kurgusal bir karakterin ismi gibi gerçek bir kişiliği yansıtmayan ifadelerdir.⁸² Bu tür takma isimlerle oluşturulan sahte hesaplar, diğer kullanıcılar nezdinde belirli bir gerçek kişiyi yansıtmadığı sürece, sınıflandırma kapsamında “anonim hesap” olarak değerlendirilmektedir. Ancak kullanılan takma ismin belirli bir gerçek kişiye ait olması ve onu çağrıştırması halinde, bu hesabın “anonim hesap” kapsamında değerlendirilmesi mümkün olmayacaktır. Bu tür durumlarda, içerik sahibinin subjektif niyetinden bağımsız olarak, hesap artık diğer kullanıcılara karşı taklit hesaplara özgü bir görünüm sergilemektedir.

Bu noktada özellikle parodi hesaplar bakımından sınırlı ve dikkatli bir ayrıma gidilmesi gerekmektedir. Parodi hesaplarda da belirli bir gerçek kişinin -genellikle tanınan bir gerçek kişinin- ismi takma isim olarak kullanılmaktadır.⁸³ Ancak bu tür hesaplar çoğu zaman hiciv, eleştiri veya eğlence amacıyla⁸⁴, adına

⁸¹ Sönmez, “Sosyal Ağ Platformlarında Anonim”, 4-5.

⁸² Sönmez, “Sosyal Ağ Platformlarında Anonim”, 5.

⁸³ Arda Umut Saygın, “Haberin Mizahla İmtihani: Hiciv-Parodi Haberler”, *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi* no.12, (2024): 33-39.

⁸⁴ Ömer Kırmızı, “Dijital Kültür Ortamında Mizahın Yeni Bir Mecrası: Twitter’deki Anonim Hesaplar”, *Kültür Araştırma Dergisi* no.12, (2022): 1-17.

oluşturulduğu gerçek kişinin ifadelerini alaycı bir şekilde yansıtmakta⁸⁵ ve doğrudan zarar verme kastı taşımamaktadır. Ancak bu hesapların belirli bir gerçek kişinin ismi, görseli ve kimliği üzerinden faaliyet göstermesi nedeniyle, içerik sağlayıcının niyetinden bağımsız olarak objektif ölçüt bakımından, diğer kullanıcılar nezdinde bir karışıklık ihtimali ortaya çıkarmaktadır. Bu nedenle parodi hesaplar, karıştırılma unsuru taşımaları durumunda, hukuki sınıflandırma bakımından anonim hesaplar içerisinde değil, taklit hesaplar kapsamında değerlendirilmelidir.

Anonim hesapların kullanımının hukuki açıdan doğurduğu en temel sorun, içerik sağlayıcının kimliğinin belirsizliği nedeniyle sorumluluğun yöneltileceği hukuki muhatabın tespitinin güçlüğü veya imkânsızlığıdır. Çalışmanın önceki bölümlerinde de ifade edildiği üzere⁸⁶, 5651 sayılı Kanun; içerik sağlayıcı başta olmak üzere yer sağlayıcı ve sosyal ağ sağlayıcı gibi internet aktörleri üzerinden bir sorumluluk rejimi öngörmekte ve bu sistem, içerik sağlayıcının belirlenebilir olduğu varsayımına dayanmaktadır. Anonim hesaplar söz konusu olduğunda ise, içerik sağlayıcının kimliğinin çoğu zaman belirlenememesi nedeniyle başvurular sosyal ağ sağlayıcılarına yöneltilmekte; sosyal ağ sağlayıcılar da 5651 sayılı Kanun kapsamında içeriklerden sorumlu tutulmamaktadır. Bu durum, uygulamada bir koruma boşluğu yaratmakta ve çeşitli mağduriyetlere sebep olmaktadır.

Bu kapsamda anonim sahte sosyal medya hesapları, belirli bir gerçek kişinin taklit edilmesinden ziyade, kimlik tespitinin güçlüğü ve hukuki sorumluluğunun belirsizliği noktasında şekillenen birtakım hukuki sorunlara sebebiyet vermektedir. Bu tür hesapların yol açtığı hukuki sorunların niteliği; içeriğin

⁸⁵ Sarıyar, *Dijital Çağda Kimliğin Kavramsallaştırılması ve Gerçeklik: Twitter Parodi Hesapları*, 72-84.

⁸⁶ Bu konuda ayrıntılı açıklamalar için bkz., yukarıda I, B, 1-2-3.

kendisinin yanında içeriğin sağlayıcısının tespitinin güçlüğünden kaynaklanan yapısal bir sorunla da bağlantılıdır.

Sahte sosyal medya hesaplarının türlerini oluşturan “taklit hesap” ve “anonim hesap” kavramları, barındırdıkları içerikleri sebebiyle doğal olarak birbirleriyle iç içe geçmiş ve ince bir çizgiyle birbirlerinden ayrılan kavramlardır. Söz konusu kavramların, bu yönleri sebebiyle birbirleriyle karıştırılmaları ihtimal dâhilindedir. Ancak bu hesapların kullanılmasının yol açabileceği kişilik hakkı ihlallerinin incelenmesi açısından, bu kavramların net şekilde tanımlanması ve birbirlerinden ayrımlarının sınırlarının çizilmesi önem arz etmektedir.

d. “Taklit Hesap” ve “Anonim Hesap” Ayrımı

Kavramsal olarak “taklit hesap” ifadesi yerine “sahte hesap” ifadesinin kullanıldığı da görülmektedir.⁸⁷ Ancak “sahte hesap” kavramı tek tip bir olguyu değil; hukuki nitelikleri, doğrudukları sonuçlar ve sorumluluğun yöneltilebileceği muhataplar bakımından birbirinden ayrılan farklı hesap türlerini bünyesinde barındırmaktadır. Dolayısıyla “taklit hesap” ve “anonim hesap” kavramları, her ikisinin de kullanıcıların gerçek kimliğini yansıtmayan hesaplar olması dolayısıyla, “sahte hesap” kavramının iki temel görünüm biçimini oluşturmaktadır.

“Sahte” kavramı, Türk Dil Kurumu Sözlüğü’ne göre; bir şeyin aslını taklit edecek şekilde oluşturulan, gerçeğe benzerlik taşıyan ancak gerçek olmayan, yapay veya uydurma nitelik taşıyan unsurları ifade etmektedir.⁸⁸ Dolayısıyla hem taklit hesapların hem de anonim hesapların, kullanıcıların gerçek kimliklerini yansıtmamaları sebebiyle “sahte” nitelik taşıdığı değerlendirilmektedir. Ancak bu ortak nitelik, söz konusu hesap türlerinin hukuki bakımdan aynı şekilde değerlendirilmesini gerektirmemektedir. Aksine, sahteliğin hangi yöntemle

⁸⁷ Sönmez, “Sosyal Ağ Platformlarında Anonim”, 7-8.

⁸⁸ Türk Dil Kurumu (TDK), “Güncel Türkçe Sözlük” (Erişim 03.04.2026).

üretildiği ve diğer kullanıcılar nezdinde nasıl bir algı yarattığı, doğacak hukuki sonuçlar bakımından belirleyici olmaktadır.

“Taklit hesap” ve “anonim hesap” arasındaki fark, ikisinin de sahip olduğu “sahte”liğin kuruluş biçiminden kaynaklanmaktadır. Taklit hesaplardaki sahtelik, belirli bir gerçek kişinin kimliğine dayanılarak onun taklidi yoluyla sağlanmaktayken anonim hesaplardaki sahtelik, herhangi bir gerçek kişiyi çağrıştırmaksızın takma bir isim veya kurgusal bir kimlik kullanılarak sağlanmaktadır. Kullanıcı her iki durumda da gerçek kimliğini gizleyerek “sahte” bir hesap oluşturmaktadır ancak bu gizleme biçimi, diğer kullanıcılar nezdinde farklı algılar oluşturmakta ve bu nedenle farklı hukuki sonuçlara yol açmaktadır.⁸⁹ Bu nedenle her iki hesap türünün aynı kavram altında eritilmesi, hukuki nitelendirmede belirsizliğe ve uygulamada çelişkili sonuçlara yol açma riskini taşımaktadır.

Sahte sosyal medya hesaplarının kullanılma amacı her zaman hukuka aykırı nedenlere dayanmayabilmektedir.⁹⁰ Kullanıcılar, bazen yalnızca gerçek kimliklerini gizleyerek kendilerini daha rahat ifade etme amacıyla, hukuka aykırı olmayan nedenlerle de bu tür hesapları oluşturabilmektedirler.⁹¹ Ancak sahte sosyal medya hesaplarının oluşturulma amacı hukuka aykırı işlemler gerçekleştirmek olmasa dahi, gerçek kimliğin gizlemiş olmasından dolayı kullanıcılar daha fevri ve daha kontrolsüz davranışlar sergileyebilmektedir.⁹² Bu durum, sahte sosyal medya hesaplarının birçok kişilik hakkı ihlalinin ortaya çıkmasına zemin hazırlaması sonucunu doğurmaktadır.

Bu çerçevede, sahte sosyal medya hesaplarının kullanımıyla doğabilecek kişilik hakkı ihlallerinin değerlendirilmesi bakımından, “taklit hesap” ve “anonim hesap” ayrımının

⁸⁹ Tuğtekin, “Sosyal Ağlarda Sanal Kimlik Kullanımının İncelenmesi”, 146-157.

⁹⁰ Uzun, “Sosyal Medyanın Bilgi Kalitesine Etkisi: Sahte Hesaplar”, 9-11.

⁹¹ Sönmez, “Sosyal Ağ Platformlarında Anonim”, 5.

⁹² Zuhul Sönmezer, “Sosyal Medyada Etik, Kişisel Veri Gizliliği ve Güvenlik Tehditleri”, *Güvenlik Bilimleri Dergisi* Kolluk Uygulamaları ve Güvenlik Teknolojileri Özel Sayısı (2025): 159-183.

netleştirilmesi gerekmektedir. Bu ayırım, yalnızca teorik bir sınıflandırma işlemi değil; hukuki sorumluluğunun yöneltileceği aktörlerin belirlenmesi, sorumluluğun tespiti ve ölçülülüğünün sağlanması ile ifade özgürlüğü ve hak ihlalleri arasında kurulacak denge bakımından önem taşımaktadır. Bu nedenle sahte sosyal medya hesaplarına ilişkin özel ve sistematik bir düzenlemeyle, bu iki sahte sosyal medya hesabı türü arasındaki ayırımın açık biçimde ortaya konulması gerektiği değerlendirilmektedir.

II. SAHTE SOSYAL MEDYA HESAPLARININ KULLANIMINDAN KAYNAKLANAN KİŞİLİK HAKKI İHLALLERİ

A. Kişilik Hakkı Kavramı ve Manevi Kişisel Değerler

Kişilik hakkı kavramı, kişinin maddi ve manevi varlığını serbestçe geliştirip yansıtabilmesini güvence altına alan, mutlak nitelikteki temel hakların bütününe ifade etmektedir.⁹³ Bu hak; kişinin yalnızca bedensel varlığını değil; onun toplum içindeki varlığını, onurunu, saygınlığını, özel yaşamını, adını, resmini,

⁹³ “Kişilik hakkı” kavramına ilişkin detaylı bilgi için bkz., M. Kemal Oğuzman, Özer Seliçi ve Saibe Oktay Özdemir, *Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)* (İstanbul: Filiz Kitabevi, 2024), 186-190; Akkurt, *Sosyal Medyada Gerçekleşen İhlaller*, 37-40; Hüseyin Hatemi, *Kişiler Hukuku*, (İstanbul: Oniki Levha Yayınları, 2021), 66-81; Şaban Kayıhan, *Kişiler Hukuku Gerçek Kişiler- Tüzel Kişiler* (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022), 68-69; Mustafa Dural, Tufan Öğüz, *Türk Özel Hukuku, Cilt II: Kişiler Hukuku* (İstanbul: Filiz Kitabevi, 2025), 2/99-211; Ahmet M. Kılıçoğlu, Kumru Kılıçoğlu Yılmaz, *Kişilik Hakkı ve Korunması* (Ankara: Turhan Kitabevi, 2023), 99-107; Bilge Öztan, *Kişiler Hukuku; Gerçek Kişiler* (Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2021), 11/252,262; Mehmet Ayan, Nurşen Ayan, *Kişiler Hukuku Genel Bilgiler Gerçek Kişiler Tüzel Kişiler* (Ankara: Adalet Yayınevi, 2023), 11/93-177; İrem Apaydın Korkmaz, *Kişilik Hakkının Korunması* (Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2024), 21-58; Jale G. Akipek, Turgut Akıntürk ve Derya Ateş Karaman, *Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hüklümleri Kişiler Hukuku. I. Cilt* (İstanbul: Beta Yayıncılık, 2024), 339ff.; Aydın Zevkliler, *Medeni Hukuk: Giriş ve Başlangıç Hüklümleri, Kişiler Hukuku, Gerçek-Tüzel Kişiler, Aile Hukuku: Medeni Kanun'daki Son Değişikliklere Göre* (Ankara: Savaş Yayınları, 1992), 3/373-481.

sesini, yazısını, sırlarını ve yalnızca bunlarla sınırlı kalmayarak onun sosyal hayatta yer alan bir kişi olmaktan kaynaklı sahip olduğu tüm değerleri içeren geniş bir koruma alanına sahiptir.⁹⁴

Kişilik hakkının koruduğu manevi değerler; kişinin toplum içinde kendini nasıl sunduğunu ve sosyal yaşamında nasıl algılandığını doğrudan etkileyen, onun sosyal yaşamda bir birey olarak var olmasını sağlayan unsurlardan oluşmaktadır.⁹⁵ Bu değerlere karşı bir saldırının gerçekleşmesi durumunda, kişinin manevi varlığına yönelik bir hukuki ihlal ortaya çıkmaktadır.

Sosyal medya platformlarında kişiliğin yansıtılması, geleneksel sosyal ortamlardan farklı olarak daha hızlı yayılabilen ve daha kontrolsüz bir görünüm sergilemektedir.⁹⁶ Sosyal medya platformlarında gerçekleşen kişilik hakkı ihlallerine sebep olan içerik kısa sürede geniş yayılım alanı bulabilmekte ve böylece ihlalin etkisi ile mağduriyetin düzeyi artmaktadır.⁹⁷ Özellikle sahte sosyal medya hesapları aracılığıyla gerçekleştirilen ihlallerde, yalnızca içerik üzerinden değil; kişi adına oluşturan sahte hesabın varlığı ve bu hesabın sunduğu gerçek dışı kimlik algısı üzerinden de hukuka aykırılıklar

⁹⁴ Mustafa Reşit Karahasan, *Tazminat Hukuku Manevi Tazminat* (İstanbul: Beta Yayınevi, 2001), 110-111; Egemen Işık, "Bir Kişilik Değeri Olarak Kişinin Resmi", *İstanbul Hukuk Mecmuası* 78, no.4, (2021):1734-1743; Siğnem Tinni, "Kişiliğin Dışa Karşı Korunması", *Turkish Studies* 14, no.4, (2019):2762-2763; Kılıçoğlu, Kılıçoğlu Yılmaz, *Kişilik Hakkı ve Korunması*, 99-107; Apaydın Korkmaz, *Kişilik Hakkının Korunması*, 21-58.

⁹⁵ Dural, Öğüz, *Türk Özel Hukuku, Cilt II: Kişiler Hukuku*, 2/99-145; Ozan Ali Yıldız, "Şeref ve Haysiyete Yönelik Saldırıları Karşısında Kişilik Hakkının Korunması", *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 5, no.1, (2020):3675-3689; Cüneyt Bellican, *Fikri Hukukta Manevi Haklar ve Manevi Hakların Korunması* (Doktora Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008), 11-13.

⁹⁶ Gülich Uluz ve Ayşegül Yarcı, "Sosyal Medya Kültürü", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 52 (2017):89.

⁹⁷ Aslıhan Bulut, "Sosyal Medyada Hak ve Özgürlüklerin Kullanımı ve Sınırlanması: İletişim Hukuku Açısından Bir İnceleme", (Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018), 322-324.

doğabilmektedir.⁹⁸ Dolayısıyla sahte sosyal medya hesaplarının kullanımı söz konusu olduğunda, kişilik hakkı ihlallerinin tespiti; yalnızca içeriğin hakaret, iftira veya küçük düşürücü unsurlar taşıyan hukuka aykırı bir içerik olup olmadığının denetimiyle sınırlı olmayıp kişinin kişilik hakları kapsamında korunan kişisel verilerinin, kişinin açık rızası olmaksızın kullanılması noktasında bir değerlendirmeyi de zorunlu kılmaktadır.

B. Belirli Bir Gerçek Kişi Adına Oluşturulmuş (Taklit) Sahte Sosyal Medya Hesaplarının Kullanılması Yoluyla Kişilik Hakkı İhlalleri

Belirli bir gerçek kişi adına oluşturulmuş sahte sosyal medya hesapları diğer bir deyişle taklit hesaplar, kişilik hakkı ihlallerinin en doğrudan görünümünü sunmaktadır. Zira bu tür hesaplarda ihlal, üretilen içerikten bağımsız olarak belirli bir gerçek kişinin kişisel verilerini izinsiz şekilde kullanmak suretiyle o kişi gibi davranarak işlem yapmak temelinde şekillenen yapısından kaynaklı oluşturulduğu anda başlamaktadır.⁹⁹ Bu durum kişinin toplumda nasıl algılanacağına ve kendini sosyal hayatta var ediş biçimine hukuka aykırı şekilde doğrudan müdahale ederek kişinin manevi değerlerine saldırı sonucunu doğurmaktadır.

Bunun yanında taklit hesaplar yoluyla gerçekleşen kişilik hakkı ihlalleri, genellikle kişinin yalnızca adının kullanılmasıyla sınırlı kalmamakta; hesabın içeriğindeki paylaşımlarla kişinin resmine, sesine, anılarına, eserlerine, toplumsal saygınlığına, özel hayatına ve benzeri kişisel değerlerine saldırılar şeklinde

⁹⁸ Akkurt, "Kişilik Hakkının Sosyal Medya Kullanıcıları Tarafından İhlâli Hâlinde Ortaya Çıkacak Cezaî Sorumluluğa Medenî Hukuk Bağlamında Bir Bakış", 349.

⁹⁹ Semih Yünlü, "Sosyal Medya Kullanıcıları Tarafından Gerçekleştirilen Yaygın Kişilik Hakkı İhlallerinin Örneklenmesi", *Selçuk Hukuk Kongresi* (2020): 28-37.

devam etmektedir.¹⁰⁰ Gerçek kişi adına açılan sahte hesaplarla yaratılan o gerçek kişiymiş gibi hareket etme algısından dolayı yapılan paylaşımların doğrudan ilgili kişiye atfedilmesi, oluşan zarar ile kusur arasındaki illiyet bağıını güçlendirmektedir. Bu durum, özellikle tanınmış kişiler açısından daha ciddi sonuçlar doğurabilmektedir.

Bu konunun önemli bir örneğini oluşturan parodi hesaplar, belli bir tanınmış kişi veya kurumu alaycı bir şekilde taklit etmek suretiyle hiciv veya eğlence amacıyla içerik üretmeleri sebebiyle genellikle herhangi bir zarar verme kastı barındırmamaktadır. Dolayısıyla parodi hesapların bu yönleriyle diğer taklit hesaplardan ayrıldığını ifade etmek gerekmektedir. Fakat bu durum, parodi hesapların kullanılmasıyla da bazı kişilik hakkı ihlallerinin doğamayacağı anlamına gelmemektedir. Taklit edilen kişi veya kurumun rızası alınmadan bazı kişisel verilerinin paylaşılması bile başlı başına kişilik hakkının ihlaline sebebiyet verebilmektedir.¹⁰¹

Konuyla ilgili, Twitter'ın (yeni adıyla X) eski CEO'su Jack Dorsey, 08.03.2018 tarihinde Periscope isimli sosyal ağ platformu üzerinden bir canlı yayın gerçekleştirmiş ve bu yayında Twitter'ın gerçek isim zorunluluğu politikası gütmeyeceğini ifade etmiştir. Dorsey ayrıca, parodi hesapların ayırt edilebilirliğini artırmaya yönelik çalışmalar yürüttüklerini ve bu sayede bu hesaplardan yapılan paylaşımların gerçek hesaplarla karıştırılmasının önüne geçilmesini amaçlandığını

¹⁰⁰ Kemal Atasoy, "Kişilik Hakkı Kapsamında Sosyal Medyada Kişisel Verilerin Korunması ve Veri Sahibinin Rızası", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 22 no.23, (2016): 277.

¹⁰¹ Baki Yiğit Çakmakkaya, Ensar Lokmanoğlu ve Teoman Akpınar, "Sosyal Medya Üzerinden Kişilik Haklarının İhlali ve Hakaret Suçu Davalarında Hukuka Uygunluk Sebebi Olarak Mefruz Rıza", *Balkan & Near Eastern Journal of Social Sciences* 10 no.1, (2024): 100-116.

belirtmiştir.¹⁰² Bunun yanında Twitter (yeni adıyla X) dahil diğer sosyal ağ platformları, aldatıcı veya yanıltıcı kimliklerin kullanılmasına veya taklitçilik yapılmasına izin vermemektedir.¹⁰³

O halde sosyal ağ platformlarının da parodi hesapları, diğer taklit hesaplardan ayrı tuttuğu; parodi hesapların kullanılmasına izin verirken taklitçilik yaparak yanıltıcı veya aldatıcı kimlikler kullanan hesaplara izin vermediği görülmektedir. Her ne kadar parodi hesap kullanımının serbest olduğu ifade edilse de bu hesapların paylaştığı içeriklerin gerçek gibi algılanması ihtimali de göz önünde bulundurulmuştur. Bu durum, parodi hesaplar yoluyla kişilik hakkı ihlallerinin doğabileceğinin sosyal ağ platformları tarafından da kabul edildiğinin bir göstergesidir. Ancak sosyal ağ platformları, bu ihtimale karşı parodi hesap kullanımını yasaklamak yerine bu hesaplara “parodi” tanımlaması zorunluluğu getirerek kullanıcıları paylaşılan içeriklerin gerçek gibi algılanmaması konusunda aydınlatmayı tercih etmektedir.¹⁰⁴

Yine X (eski adıyla Twitter), Yanıltıcı ve Aldatıcı Kimlikler Politikası’nda, taklitçilik ve aldatıcı kimliklerin politikalarını ihlal edeceğini ancak parodi, yorum ve hayran hesaplarının politikalarını ihlal etmeyeceğini ifade etmektedir.¹⁰⁵ Dolayısıyla

¹⁰² “Twitter mavi renkli onay işaretini herkesin alımına açmak için çalışıyor”, Akşam, 9 Mart 2018, <https://m.aksam.com.tr/teknoloji/twitter-mavi-renkli-onay-isaretini-herkesin-alimina-acmak-icin-calisiyor/haber-715159> (Erişim: 10.01.2026)

¹⁰³ Instagram (Meta), “Instagram Yardım Merkezi Topluluk Kuralları/ Gizlilik, Güvenlik, Şikâyet”; Twitter (X), “Twitter (X) Yardım Merkezi Yanıltıcı ve Aldatıcı Kimlikler Politikası”; Facebook (Meta), “Facebook Yardım Merkezi Şikâyetler”.

¹⁰⁴ Twitter (X), “Twitter (X) Yardım Merkezi Yanıltıcı ve Aldatıcı Kimlikler Politikası”.

¹⁰⁵ Twitter (X), “Twitter (X) Yardım Merkezi Yanıltıcı ve Aldatıcı Kimlikler Politikası”.

parodi hesaplarla ilgili sosyal ağ platformlarının serbestlikçi bir bakış açısına sahip olduğu söylenebilmektedir.¹⁰⁶

Bu noktada, taklit hesaplar yoluyla özellikle tanınmış kişilere yöneltilen eleştirilerin, bu kişiler hakkında yapılan haberlerin veya hiciv, eğlence ve parodi maksadıyla oluşturulan içeriklerin; ölçülülük kriterlerine uyum sağladıkları sürece, ifade özgürlüğü kapsamında korunmaları gerektiği kabul edilmektedir.¹⁰⁷ Ancak sosyal medyada varlık gösteren taklit hesapların hızlı yayılım gösteren ve internet ortamında silinmez izler bırakabilen kendine özgü yapısı nedeniyle geleneksel

¹⁰⁶ Sarıyar, *Dijital Çağda Kimliğin Kavramsallaştırılması ve Gerçeklik: Twitter Parodi Hesapları*, 76-77.

¹⁰⁷ İfade ve basın özgürlüğünün kullanımı ile kişilik haklarının korunması bağlamında yapılacak müdahalelerin ölçülülüğünün; ilgili kişinin tanınırlığı, yazının amacı, kamu yararı ve güncellik gibi ölçütler dikkate alınarak değerlendirilmesi gerektiğine ilişkin bkz., AYM, Emin Aydın Kararı, B. No: 2013/2602, 23.01.2014; AYM, Yaman Akdeniz ve Diğerleri Kararı, B. No: 3986, 02.04.2014; AİHM, Kuliś v. Poland, 15601/02, 18.03.2008; AİHM, Dilipak ve Karakaya v. Türkiye, 29680/05, 15.09.2015; AİHM, Pakdemirli v. Türkiye, 35839/97, 22.02.2005; Yar. 4. HD, E.2014/1689, K.2014/17271, 16.12.2014, (Corpus Web Hukuk Mevzuat ve İçtihat Programı); Yar. 4 HD, E.2015/3995, K.2015/6921, 28.05.2015, (Corpus Web Hukuk Mevzuat ve İçtihat Programı); Yar. 4. HD, E. 2014/7941, K.2015/3386, 19.03.2015, (Corpus Web Hukuk Mevzuat ve İçtihat Programı); Tuğba Pusa, *İfade Özgürlüğü ve Sosyal Medya* (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2024), 71-120; Monica Macovei, “İfade Özgürlüğü Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 10. Maddesi’nin Uygulanmasına İlişkin Kılavuz”, *İnsan Hakları El Kitapları* no.2, 96-112; Recep Doğan, “Hakaret Suçu ve AİHM Kararlarında İfade Özgürlüğünün Sınırları”, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi* 9, no.17, (2021):228-230; Ulaş Karan, *Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi – 2* (Ankara: Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi, 2018), 147-148; Selami Turabi, *İfade ve Basın Özgürlüğü* (Ankara: Adalet Yayınları, 2016) 33; Erhan Tanju, *İfade ve Basın Özgürlüğü: AİHM Kararları Işığında* (Ankara: Seçkin Yayınları, 2012), 165-175; Pınar Bahar Doğan, “Çatışan İki Değer: Haber Verme Hakkı ve Kişilik Hakkı”, *Ankara Barosu Dergisi* 4, (2014):485-492; Çakmakkaya, Lokmanoğlu ve Teoman, “Sosyal Medya Üzerinden Kişilik Haklarının İhlali ve Hakaret Suçu Davalarında Hukuka Uygunluk Sebebi Olarak Mefruz Rıza”, 101; Çağla Çelen, *Sosyal Medyada Değişen İfade Kültürünün Hakaret Suçuna Etkisi* (Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2022), 1.

medyadaki haber ve eleştirilerden farklı olması, bu hesaplar yoluyla oluşan kişilik hakkı ihlalleri ile ifade özgürlüğü arasındaki denge noktasında daha özenli değerlendirme yapılmasını gerektirmektedir.¹⁰⁸

Öte yandan, taklit hesaplar yoluyla gerçekleştiren kişilik hakkı ihlallerinde, ihlali gerçekleştiren içerik sağlayıcısının tespitinin güçlüğü sebebiyle hukuki sorumluluğunun yöneltileceği süjenin belirlenmesi de her zaman mümkün olmamaktadır. Bu durum, mağdurun hukuki koruma yollarını fiilen etkisiz kılmakta; dolayısıyla başvurular genellikle sosyal medya platformlarına yöneltilmektedir. Ancak mevcut hukuki düzenlemelerin sosyal ağ sağlayıcıları, hukuka aykırı içeriklerinden doğrudan sorumlu tutmaması nedeniyle; kişilik hakkı ihlalleri noktasında hukuki koruma yetersizliği mağduriyetlerin artmasına neden olmaktadır.

Bir başka kişiymiş izlenimi yaratarak sosyal ağ platformlarında işlem yapan taklit hesaplar; parodi hesaplarda olduğu gibi eleştiri, hiciv, eğlence gibi amaçlarla oluşturulmuş olabileceği gibi, sırf taklit edilen kişiye zarar verme saiki güdülerle de oluşturulabilmektedir. Bu tür hesaplarda; taklit edilen kişiymiş gibi davranarak onun ağzından üretilen içerikler, yapılan paylaşımlar, gönderilen mesajlar yoluyla, taklit edilen kişinin sosyal imajını lekelemek gayesi ile hareket edilmektedir. Bu nedenle bir taklit hesabın, taklit edilen kişiye zarar verme kastıyla ve taklit edilen kişinin rızası olmaksızın oluşturulması, hukuki sorumluluğunun unsurlarından biri olan kusur unsurunu bünyesinde barındırmaktadır. Kusur; hukuk düzeninin hoş görmediği, hukuka aykırı davranış anlamına gelmektedir.¹⁰⁹ Bir kişinin kişisel verilerinin kendisinin rızası

¹⁰⁸ Beyza Aka, "Sosyal Medyada Kişilik Hakkı İhlalleri ve Hukuki Korunma Yolları", *İzmir Barosu Dergisi* 82 no.2, (2017): 238ff.

¹⁰⁹ "Kusur" kavramına ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz., Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 562-576; Mehmet Şengül, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (İstanbul:

olmadan kullanılması suretiyle ve o kişiye zarar verme kastıyla sahte bir sosyal medya hesabı açılması; hukuk düzeninin korumayacağı, kusurlu bir davranış olup haksız fiil niteliğindedir.

Taklit hesaplar yoluyla gerçekleştirilen bu tür davranışlar, taklit edilen kişinin kişilik haklarına doğrudan bir saldırı niteliğindedir. Kişilik hakkı, kişinin beden bütünlüğünün yanı sıra ruhsal bütünlüğünün, toplum içinde tanınmasının ve itibarının korunmasına ilişkin tüm ve hak ve yetkilerini kapsar.¹¹⁰ Kişinin ruhsal bütünlüğüne ilişkin olarak korunmasını isteyeceği şerefi, haysiyeti, itibarı, özel hayatı ve özgürlükleri de kişilik hakkı içinde değerlendirilmelidir.¹¹¹ Dolayısıyla, kişinin rızası olmaksızın kişisel verilerinin kullanılması yoluyla adına taklit bir sosyal medya hesabı oluşturulması ve söz konusu hesap üzerinden taklit edilen kişiymiş izlenimi yaratacak paylaşımlarda bulunulması, kişinin manevi bütünlüğüne yönelik bir saldırı teşkil etmekte olup kişilik hakkı ihlali oluşturmaktadır. Yapılan paylaşım, üretilen içerik veya atılan

Oniki Levha Yayıncılık, 2025), 212 ff.; Bilgehan Çetiner, Andreas Furrer ve Markus Müller-Chen, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, 2022), 395-407; Arif B. Kocaman, Nursen Pelin Dalgıç Atabaş, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Temel Bilgiler* (Ankara: Adalet Yayınevi, 2025), 90-92; Hüseyin Hatemi, K. Emre Gökyayla, *Borçlar Hukuku Genel Bölüm* (İstanbul: Filiz Kitabevi, 2025), 155-156; Ahmet M. Kılıçoğlu, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (Ankara: Turhan Kitabevi, 2025), 413-421; M. Kemal Oğuzman, M. Turgut Öz, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt II* (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2024), 2/312ff.; Halûk N. Nomer, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (İstanbul: Beta Yayıncılık, 2024), 110-112; Dieter Medicus, Stephan Lorenz, *Borçlar Hukuku I Genel Bölüm*, Tufan Ögüz (ed.), çev. Kerem Öz (İstanbul: Filiz Kitabevi, 2025), 191-202; Günhan Gönül Koşar, *Haksız Fiil Sorumluluğunda Kusur ve Etkisi* (İstanbul, Oniki Levha Yayıncılık, 2020), 146ff.; Habip Oğuz, "Sorumluluk Hukukunda Kusur", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* 7, no.28 (Ekim 2016): 281-282; Uyumaz, "Sorumluluk Hukukunda Kusur Kavramı ve Kusurun Tespitine İlişkin Bir Öneri", 518-519.

¹¹⁰ Akipek, Akıntürk ve Karaman, *Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku. I. Cilt*, 389ff

¹¹¹ Ahmet M. Kılıçoğlu, *Şeref Haysiyet ve Özel Yaşama Basın Yoluyla Saldırılarından Hukusal Sorumluluk* (Ankara: Turhan Kitabevi, 2013) 4, 6.

mesajların içeriğine göre farklı kişilik değerlerinin ihlali söz konusu olabilmektedir.¹¹² Ancak taklit hesapların kişilik hakkı ihlaline yol açtığı durumların hukuki sorumluluk bakımından sonuçları değerlendirilirken, ihlalin varlığının veya boyutlarının her somut olay üzerinde farklılaşabileceği de gözden kaçırılmamalıdır.¹¹³ Çünkü manevi bütünlüğün korunmasını isteme hakkı veren kişilik haklarının ihlalinin doğabilecek zararlar oldukça sübjektiftir.¹¹⁴ Bir kişi için kişilik hakkı ihlalinin bir zarara sebebiyet vermesi için adına açılan taklit hesap ile bariz şekilde onur kırıcı paylaşımlar yapılması veya küçük düşürücü mesajlar atılması gerekebilirken; başka bir kişi için adına bir sosyal medya hesabı açılmış olması bile başlı başına kişilik hakkı ihlalinin kaynaklanan bariz bir zarar doğurabilmektedir.¹¹⁵ Örneğin sosyal çevresinde sosyal medya kullanmayan bir kişi olarak tanınmış ve bu imajını sosyal ilişkilerinin temeline yerleştirmiş bir kişi için; hiçbir içerik üretilmemiş, hiçbir paylaşım yapılmamış olsa dahi, yalnızca adına bir sosyal medya hesabı açılmış olması bile başlı başına, kişinin manevi değerlerine saldırı sonucu bir zararın doğmasına sebep olabilmektedir. Bu durum, kişilik hakkı ihlallerinden kaynaklanan sorumluluğunun zarar unsuru bakımından değerlendirilmesi açısından önem arz etmektedir.

C. Anonim Olarak Takma İsimlerle Oluşturulmuş Sahte Sosyal Medya Hesaplarının Kullanılması Yoluyla Kişilik Hakkı İhlalleri

Anonim olarak takma isimlerle oluşturulmuş sahte sosyal medya hesapları, taklit hesaplardan farklı olarak belirli bir

¹¹² Mine Kaya, "Sosyal Medya Sosyal Medyada Üçüncü Kişilerin Kişilik Haklarının İhlali", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 119 (2015): 290.

¹¹³ İrem Ceren Atik, *Sosyal Medya Ortamında Kişilik Hakkı İhlallerine Uygulanacak Hukuk* (Ankara: Adalet Yayınevi, 2023), 93-157.

¹¹⁴ Karahasan, *Tazminat Hukuku Manevi Tazminat*, 105ff.

¹¹⁵ Buğra Kaan Çakıroğlu, "Sosyal Medya ve Türk Medeni Kanunu m. 26 Kapsamında Sosyal Medya Adlarının Korunması", *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 7, no.1, (2020):192-199.

gerçek kişiymiş izlenimi yaratma unsurunu taşımamaktadır; ancak içerik sağlayıcının gerçek kimliğini gizleyerek sosyal medya faaliyetlerinde bulunması nedeniyle kişilik hakkı ihlallerinde hukuki sorumluluğun tespiti güçleşmektedir. Anonim hesaplarla ilgili temel sorunların başında; içerik sağlayıcıların anonim olmanın rahatlığıyla kimliğinin belirlenemeyeceğini düşünerek hareket etmesi ve bu nedenle kişilik değerlerine yönelik saldırıları daha kolay, daha fevri ve daha hızlı biçimde gerçekleştirip yayabilmesidir. Bu nedenle anonim hesaplar aracılığıyla üretilen içeriklerde; hakaret, aşağılama, itibar saldırısı, özel hayatın ifşası, kişisel verilerin izinsiz kullanımı ve buna benzer kişisel değerlere saldırı niteliği taşıyan işlem ve eylemlere, diğer hesaplarla oluşturulmuş içeriklere kıyasla daha sık rastlanmaktadır.¹¹⁶ Dolayısıyla anonim hesapların kullanımının, sosyal medya ortamındaki kişilik hakkı ihlalleri için uygun bir zemin oluşturduğu değerlendirilmektedir.

Anonim hesaplarla gerçekleştirilen kişilik hakkı ihlalleri; sosyal medya platformlarının kendine özgü yapısı nedeniyle, yalnızca içerik düzeyinde değil erişim gücü ve yayılma hızı özelinde de kendini göstermektedir.¹¹⁷ Sosyal ağ platformlarındaki algoritmik görünürlük yönlendirmeleri nedeniyle, üretilen içeriklerin çok hızlı şekilde geniş kitlelere ulaşabileceği bir gerçektir.¹¹⁸ Ancak bu içerik anonim bir sosyal medya hesabı tarafından üretilmişse, bu risk daha da artmaktadır. Çünkü anonim hesapların kullanıcıların gerçek kimliklerini gizleme fonksiyonu dışında; tek bir tema üzerinden büyütüldükten sonra bambaşka bir tema etrafında yeniden konumlandırılarak hitap ettiği farklı türden takipçi kitleleriyle

¹¹⁶ Kulular İbrahim, "Sosyal Medyaya Yönelik Düzenlemelerin Hukukun Değerlendirilmesi", 5-6.

¹¹⁷ Abdulkadir Gürbüz, *Sosyal Medya Yoluyla Şeref ve Haysiyet Üzerindeki Kişilik Hakkının İhlâli ve Kişiliğin Korunması* (Ankara: Adalet Yayınevi, 2023), 27ff.

¹¹⁸ Güliç Uluz ve Ayşegül Yarcı, "Sosyal Medya Kültürü", 89.

hızlı bir şekilde yüksek erişim gücüne erişebilme fonksiyonu bulunmaktadır.¹¹⁹

Örneğin bir kullanıcı, oluşturduğu anonim sosyal medya hesabını yemek tarifleri temasıyla kullanarak hızla yemek tarifi temalarını takip eden diğer kullanıcılar arasında yayabilmektedir. Çünkü sosyal ağ platformları, kullandıkları algoritmalar gereği, belli tek bir temaya özgülenmiş hesapları, o temayla ilgilenen kullanıcılar için daha fazla öne çıkarmaktadır.¹²⁰ Örnekteki kullanıcı, yemek tarifleri temasını kullanarak belli bir yayılım sağlayıp takipçi kazandıktan sonra bu kez de aynı anonim hesabı örneğin araba tamiri temasına özgüleyebilmektedir. Benzer şekilde bu tema değişiklikleri defalarca tekrarlanarak anonim hesabın erişim gücü artırılabilir. Böyle bir hesap üzerinden gerçekleştirilen kişilik hakkı saldırılarında, geleneksel mecralara kıyasla daha fazla görünürlük sağlandığından, ihlalin etkisi ve mağduriyetlerin boyutu artmaktadır.

Anonim hesaplarla ilgili kişilik hakkı ihlallerinde özellikle değinilmesi gereken başka bir nokta da çevrimiçi takip (stalking) amacıyla oluşturulmuş anonim hesapların kullanımının bu kişilik hakkı ihlallerine etkisidir.¹²¹ “Stalking” kavramı; bir kullanıcının sosyal medya platformlarında başka bir kişiyi izlemesi, kontrol etmesi, ürettiği içerikleri sürekli olarak takip ederek gördüklerinden sonuçlar çıkarmaya çalışması anlamlarına gelmektedir.¹²² Kişinin kendi rızasıyla alenileştirdiği herkese açık paylaşımların izlenmesi ve takip edilmesi, tek başına kişilik hakkı ihlali niteliği taşımamaktadır. Ancak bu

¹¹⁹ José Van Dijck, *The Culture of Connectivity: A Critical History of Social Media* (Oxford: Oxford University Press, 2013): 24-41.

¹²⁰ Recro Digital Marketing (recrodigital.com), “2021 Yılında Instagram Algoritmasının Çalışma Biçimi” (Erişim 03.04.2026)

¹²¹ Jerry Finn, “A Survey of Online Harassment at a University Campus”, *Journal of Interpersonal Violence* 19, no.4 (2004): 468-483.

¹²² Serçemeli, “Sosyal Medyada Mahremiyetin Gizliliğini İhlalde Yeni Bir Trend Olan “Stalk” a Hukuki Açıdan Bir Bakış”, 3-5.

eylemin daha ileri boyutlara ulaşarak kişinin mahremiyet alanına müdahale niteliği kazanması, süreklilik arz etmesi, kişide huzursuzluk ve güvenlik endişesi yaratacak bir baskıya dönüşmesi durumunda, söz konusu eylem kişilik haklarına saldırı niteliği taşıyabilecektir.¹²³ Kişinin ruhsal ve manevi bütünlüğü üzerinde baskı yaratarak kişilik haklarının ihlaline sebep olan bu yoğun ve sistematik takip davranış, siber zorbalığın bir türü¹²⁴ olup genelde dijital flört şiddetinin bir ürünü¹²⁵ olarak ortaya çıkmaktadır. Bu davranışın anonim bir hesap kullanılarak gerçekleştirilmesi, ilgili kişi üzerinde daha büyük bir huzursuzluk ve endişe oluşmasına sebep olarak ihlalin niteliği ve mağduriyetin boyutunu artıracaktır. Zira anonimlik, kişilik hakkı ihlal edilen kişinin, izleniyor olma duygusunun yanı sıra; ihlali gerçekleştirenin kim olduğu, nerede bulunduğu, eylemi hangi boyutlara taşıyabileceği konularında da belirsizlik yaşamasına da neden olarak gündelik yaşamını ve sosyal hayatını sınırlandırmasına yol açabilmektedir. Dolayısıyla ısrarlı ve sistematik çevrimiçi takip eyleminin, anonim hesaplar aracılığıyla gerçekleştirilmesi durumunda ortaya çıkacak kişilik hakkı ihlallerinin boyutu daha ağır bir tablo ortaya koymaktadır.

Anonim hesaplar çeşitli amaçlar doğrultusunda oluşturulabilmekte; bazen kullanıcılar sosyal medya faaliyetlerinde kendilerini daha rahat ifade etmek adına veya hiciv, mizah, eleştiri gibi hukuka uygun amaçlarla da takma ad kullanmayı tercih edebilmektedirler. Bu tarz anonim hesaplar da mizah veya hiciv unsuru taşıyan içerikleri üretirken kimi

¹²³ Dorota Siemieniecka ve Małgorzata Skibińska, "Stalking And Cyberstalking as a Form of Violence", *Society Integration Education Proceedings of the International Scientific Conference* 3, (2019), 405-412.

¹²⁴ Volkan Maviş, "Ceza Hukuku Boyutuyla Siber Zorbalık", 2460. Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 29, no.3, (2021): 2460. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/suhfd/issue/64483/929815>

¹²⁵ Mehmet Emre Yıldız, "Yargıtay Kararları Işığında Dijital Flört Şiddeti Teşkil Eden Yöntemlerden Doğan Ceza Sorumluluğu", *Çukurova Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 2 (Aralık 2022), 98-99.

kişilerin şeref, haysiyet veya itibarını zedeleyerek şartlarının oluşması durumunda kişilik haklarının ihlaline neden olabilmektedir. Bu ihlalin sorumluluk hukuku bakımından bir sonuca ulaşım ulaşmayacağı; kusur, zarar ve illiyet bağı üzerinden ayrıca değerlendirilebilmektedir ancak bu durum, anonim hesaplarla üretilen içeriklerin kişilik hakkı ihlaline sebebiyet vermesi için illa hukuka aykırı amaçlarla oluşturulmuş olması gerekmeyeceği hususunu değiştirmemektedir.

Kişilik hakkı ihlal edilen kişi, şartları olduğu takdirde, kişilik değerlerine karşı gerçekleştirilen saldırıdan dolayı zarara uğramış olmaktadır.¹²⁶ Ancak anonim sosyal medya hesaplarıyla gerçekleştirilen kişilik hakkı ihlallerinde zarar unsurunun görünümü de sosyal medya özgü bir karaktere bürünmektedir. Sosyal ağ platformları, aynı saniye içinde binlerce farklı içeriği, binlerce farklı kullanıcıya yayabilme imkânı sunmaktadır. Dolayısıyla sosyal ağ platformlarında kişilik hakları, gerçek hayatta mümkün olmayacak şekilde, tek bir saniye içerisinde, milyonlarca farklı kullanıcı tarafından ihlal edilebilmektedir. Bu durumun da bazen, tazminat gelirlerinin, telafi işlevinden uzaklaştırılarak bir kazanç kapısına dönüştürülmeye çalışılmasına yol açtığı görülmektedir. Sosyal ağ platformları üzerinden kişilik hakları toplu şekilde ihlal edilen kişiler, her bir ihlal için ayrı ayrı talep ettiği tazminat gelirlerinden kazanç elde etme amacıyla hareket edebilmektedirler.¹²⁷ Hatta kimi sosyal ağ

¹²⁶ Erhan Günay, *Kişilik Haklarına Saldırıdan Kaynaklanan Tazminat Davaları*, (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017), 2/15.

¹²⁷ Özder Şeyda, "Hakaretten Para Kazanmak! Küfürden Servet Kazanıyorlar", *Onedio Ekonomi*, 27 Nisan 2023, <https://onedio.com/haber/yeni-nesil-girisimcilik-hakaretten-para-kazanmak-kufurden-servet-kazaniyorlar-1143809> (Erişim 03.04.2026). Ali Kemal Erdem, "Kendilerine hakaret ettirip dava yoluyla para kazanmaya çalışanlar adliyeyi ve emniyeti bıktırdı", *Independent Türkçe*, 26 Nisan 2023, <https://www.indyturk.com/node/627131/haber/kendilerine-hakaret-ettirip-dava-yoluyla-para-kazanmaya-%C3%A7al%C4%B1%C5%9Fanlar-adliyeyi-ve> (Erişim 03.04.2026); Milliyet Gazetecilik ve Yayıncılık A.Ş. (milliyet.com),

platformu kullanıcılarının, diğer kullanıcıların kendilerine hakaret etmelerini sağlamaya yönelik içerikler paylaşarak kendilerine hakaret edilmesini sağladıkları ve bu durumdan menfaat elde etmeyi amaçladıkları da görülmektedir. Bu durum, özellikle anonim hesap kullanımının daha yaygın olduğu Twitter (yeni adıyla X) isimli sosyal ağ platformunda bir uygulama halini almıştır.¹²⁸

Oysa tazminatın temel işlevi zararı telafi etmektir ve tazminat miktarının sorumluyu yoksullaştırmayacak, zarar göreni de zenginleştirmeyecek nitelikte olması gerekmektedir.¹²⁹ Bu nedenle anonim sosyal medya hesapları aracılığıyla gerçekleştirilen toplu kişilik hakkı ihlallerinde, sorumluluğun ve tazminat miktarının belirlenmesi noktasında; ihlalin yayılma düzeyi, zarar gören üzerindeki etkisi, sorumlunun kusur oranı ve somut olayın özelliklerine göre belirleme yapılmalı; telafi amacını aşan ve hakkın kötüye kullanılması niteliği taşıyan talepler bakımından ise medeni hukukun temel ilkelerine göre hakkaniyete uygun düşecek ve ihlal ile tazmin arasında bir denge sağlayacak çözümlere başvurulmalıdır.

Konuyla ilgili Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının bir kararıyla; müşterinin sosyal medyada diğer kullanıcıların kendisine yönelik saldırgan yorumlar yapmasını sağlamayı amaçlayan tweetler attığı, müşterinin bu konuda şikâyetçi olarak bulunduğu fazla sayıda dosyanın olduğu, mevcut soruşturmalar sonucunda çıkar elde etmek amacıyla kasıtlı olarak bu eylemleri gerçekleştirdiği sonucuna ulaşıldığı, söz

“Sosyal medyada ‘hakaret’ tuzağı!”, <https://www.milliyet.com.tr/gundem/sosyal-medya-hakaret-tuzagi-6953535> (Erişim 03.04.2026).

¹²⁸ Ali Kemal Erdem, " Kendilerine hakaret ettirip dava yoluyla para kazanmaya çalışanlar adliyyeyi ve emniyeti bıktırdı", *Independet Türkçe*, 26 Nisan 2023, <https://www.indyrturk.com/node/627131/haber/kendilerine-hakaret-ettirip-dava-yoluyla-para-kazanmaya-%C3%A7al%C4%B1%C5%9Fanlar-adliyyeyi-ve> (Erişim 10.01.2026)

¹²⁹ Kübra Demir, “Manevi Tazminatın Belirlenmesine Genel Bir Bakış”, *Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 8 / 1-2 (Mayıs 2021), 73-74.

konusu soruşturma dosyaların fazla olması nedeniyle şikâyetçinin bu durumu kendi için bir mesleğe dönüştürdüğüne değerlendirildiği ve evrensel bir hukuk ilkesi olarak hiç kimsenin kendi yarattığı haksız durumdan çıkar sağlayamayacağı göz önünde bulundurulduğunda söz konusu şikâyetin hukuk düzeni tarafından korunmayacağı gerekçeleriyle kovuşturma yapılmasına yer olmadığına karar verilmiştir.¹³⁰

Sonuç olarak sahte sosyal medya hesaplarıyla gerçekleştirilen kişilik haklarına saldırılar, çoğu zaman kimliğin gizlenmesinden cesaret alan davranışlardan kaynaklanarak gerçekleşmekte ve sorumlunun tespitinin güçlüğü ile hızlı yayılma gibi faktörlerin ihlallerin etkisini artırmaktadır. Dolayısıyla sahte sosyal medya hesapları aracılığıyla gerçekleşen kişilik hakkı ihlallerinde 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nda düzenlenen 24. madde¹³¹ uyarınca; saldırının hukuka aykırı niteliği, sosyal medya pratikleriyle örtüşecek şekilde özel olarak değerlendirilmeli ve hukuki koruma yolları ile sorumluluğun belirlenmesi noktasında kusur, zarar, illiyet bağı ölçütleri dikkatle ele alınmalıdır.¹³²

¹³⁰ Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, K. 2023/1622, 13.02.2023, (Corpus Web Hukuk Mevzuat ve İçtihat Programı).

¹³¹ RG. 08.12.2001, S. 24607; İlgili düzenlemeyle, kişilik hakkına müdahale teşkil eden saldırıların tümünün kural olarak hukuka aykırı olduğu kabul edilmekle birlikte, kişinin rızasının bulunması, üstün nitelikte özel ya da kamusal bir yararın varlığı veya kanundan doğan bir yetkinin kullanılması hâllerinde müdahalenin hukuka uygun sayılabileceği; hukuka aykırı kişilik hakkı ihlallerine karşı hâkimden korunma talep edilebileceği hüküm altına alınmıştır.

¹³² Atik, *Sosyal Medya Ortamında Kişilik Hakkı İhlallerine Uygulanacak Hukuk*, 93-157; Halime Yalmanlı, "İnternet Ortamında Kişilik Haklarına Karşı Gerçekleşen Saldırı Türleri", *İzmir Bakırçay Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 5, no.9, (2024):146-147.

III. SAHTE SOSYAL MEDYA HESAPLARI BAĞLAMINDA HUKUKİ SORUMLULUĞUN YÖNELTİLMESİ VE KORUMA YOLLARININ SINIRLARI

A. Haksız Fiil Sorumluluğunun Sahte Sosyal Medya Hesapları Bağlamında Uygulanabilirlik Sorunu

Hukuka aykırı bir fiil sonucunda ortaya çıkan zararın giderilmesi, sorumluluk hukukunun temel amacıdır.¹³³ Hukuki sorumluluk; kusur, sözleşme veya bir kanun hükmünden kaynaklanabilmektedir. Sorumluluğun kusurlu bir hukuka aykırı eyleme dayanması durumunda, “kusur sorumluluğu” kavramı gündeme gelmektedir. Kusur sorumluluğu, sorumluluğunun kaynağına göre “haksız fiil sorumluluğu” olarak da ifade edilmektedir.¹³⁴ 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’nun 49. maddesinde,¹³⁵ hukuka aykırı ve kusurlu bir fiil ile başkasına zarar veren kişinin bu zararı gidermekle yükümlü olduğu hüküm altına alınmıştır.¹³⁶ Maddede ifade edilen hukuka aykırılık ve kusur unsurları taşıyan bir davranışla başkasına zarar verilmesi durumuna, haksız fiil denilmektedir.¹³⁷ Hukuki sorumluluğun doğabilmesi için, haksız fiil sonucunda maddi ya da manevi nitelikte bir zararın meydana gelmiş olması gerekmektedir.¹³⁸ Kişilik hakkı ihlallerinde haksız fiil, kişinin

¹³³ Henri Deschenaux ve Pierre Tercier, *Sorumluluk Hukuku* Çev. Salim Özdemir (Ankara: Kadioğlu Matbaası,1983), 1.

¹³⁴ Mustafa Reşit Karahasan, *Tazminat Hukuku Tazminat Davaları ve Yargılama Usulü* (İstanbul: Beta Yayınevi, 1996), 68-70.

¹³⁵ RG. 04.02.2011, S. 27836.

¹³⁶ Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 479-512.

¹³⁷ Kemal Oğuzman ve Turgut Öz, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler. II. Cilt* (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2016), 1ff.; Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 511-524.

¹³⁸ Oğuzman ve Öz, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 514 vd.; Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 515-528; Kemal Tahir Gürsoy, “Haksız Eylem (Fiil) den Doğan Talep Hakkı ve Bu Hakkın Diğer Talep Haklarıyla Yarışması (Dava Hakkının Telahuku)”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 31, no.1 (Mayıs 1974): 149-185.

sosyal hayatta kendini var ettiği kişisel değerlerine saldırı şeklinde kendini göstermektedir.¹³⁹

Sahte sosyal medya hesaplarının kullanılması yoluyla gerçekleştirilen kişilik hakkı ihlallerinden doğan sorumluluk, haksız fiil sorumluluğun üç ana unsuru kapsamında değerlendirilmelidir. Haksız fiil sorumluluğundan bahsedebilmek için zarar, kusur ve ikisi arasında uygun illiyet bağı bulunmalıdır.¹⁴⁰ Gerek taklit hesaplar gerek anonim hesaplar aracılığıyla gerçekleştirilen kişilik hakkı saldırıları, çoğu zaman saldıranın kusurlu davranışına dayanmaktadır. Daha önce ifade edildiği üzere kişilik hakkı ihlali içeren içeriğin; hiciv, eğlence, eleştiri amacıyla oluşturulan hesaplar veya parodi hesaplar aracılığıyla, zarar verme kastı taşımadan üretilmiş olması durumunda, sorumluluğun tespiti açısından içerik sağlayıcının kusurunun ayrıca araştırılması gerekmektedir. Bu tür durumlarda kusurun varlığı açısından, yalnızca içerik sağlayıcının zarar verme kastıyla hareket edip etmediği değil; öngörülebilir bir zarara rağmen kendisinden beklenecek gerekli dikkat ve özeni gösterip göstermediği de dikkate alınmalıdır. Zira kusur, sorumluluk hukuku bakımından, kasten gerçekleştirilen hukuka aykırı eylemlerle oluşabileceği gibi ihmalen gerçekleştirilen hukuka aykırı eylemler sonucunda da gündeme gelmektedir.¹⁴¹ İçerik sağlayıcının, ürettiği içeriğin zarar görenin kişisel değerleri üzerinde olumsuz bir etki yaratabileceğini öngörebilecek durumda olmasına rağmen, bu sonucu önemsemeyerek gerekli dikkat ve özeni göstermemesi halinde, ihmalen kusurlu olduğunun kabulü gerekmektedir. İhmalin varlığı, içerik sağlayıcının dijital ortamda faaliyet gösteren, kitlelere kolayca ulaşma ihtimali bulunan ve 5651 sayılı Kanun ile de kendisine belli bazı sorumluluklar yüklenen bir internet kullanıcısı olduğu gözetilerek, somut olay özelinde değerlendirilmelidir.

¹³⁹ Kılıçoğlu, Kılıçoğlu Yılmaz, *Kişilik Hakkı ve Korunması*, 99-107.

¹⁴⁰ Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 508ff.

¹⁴¹ Oğuz, "Sorumluluk Hukukunda Kusur", 281-282.

Sahte sosyal medya hesabı kullanıcısının kusurlu ve hukuka aykırı içerikleri sonucu ilgili kişinin manevi bütünlüğünün zedelenmesi, itibar kaybı yaşaması veya maddi menfaatlerinin zarar görmesi durumunda zarar unsuru da sağlanmış olmaktadır.¹⁴² Ancak hukuki sorumluluğun doğabilmesi için, sahte sosyal medya hesaplarının kullanımı yoluyla kişilik haklarının ihlali şeklinde ortaya çıkan kusurlu davranış (haksız fiil) ile bu davranıştan zarar gören kişinin uğradığı zararın ortaya çıkması arasındaki uygun illiyet bağının varlığı aranır.¹⁴³ Hayatın olağan akışına göre, ortaya çıkan sonucun meydana gelmesine elverişli bir nedenin bulunması, uygun illiyet bağının varlığını ifade eder.¹⁴⁴ Dolayısıyla ilgili kişinin zararına, adına açılmış sahte sosyal medya hesabının kullanımıyla doğan kişilik hakkı ihlali sebebiyet vermiş olmalıdır.

Bununla birlikte, sahte sosyal medya hesapları söz konusu olduğunda, haksız fiil sorumluluğunun uygulanarak gerekli hukuki korumanın sağlanabilmesi, teorik çerçeveden farklı olarak uygulamada ciddi güçlükler doğurmaktadır. Bu güçlüklerin başında, kusurlu davranışı gerçekleştiren içerik sağlayıcının kimliğinin tespitinin güçlüğü gelmektedir. Haksız fiil sorumluluğu kapsamında kusurun belirli bir sorumluyla ilişkilendirilmesi gerekmektedirken sahte sosyal medya hesaplarında failin anonim kalması, kusur atfını fiilen imkânsız hale getirmektedir.¹⁴⁵ Benzer şekilde illiyet bağının kurulması da sahte sosyal medya hesapları bağlamında sorun teşkil etmektedir. Sosyal medya platformlarının hızlı yayılım sağlayan yapısı ve içeriklerin kısa sürede çok sayıda kullanıcıya ulaşabilmesi nedeniyle zararın belirli bir fiil veya hesaba

¹⁴² Akkurt, *Sosyal Medyada Gerçekleşen İhlaller*, 437.

¹⁴³ Gönül Aksayan Birsen, *Sosyal Medyada Paylaşılan İçerik Nedeniyle Kişilik Hakkı İhlalleri*, (Ankara: Seçkin Yayınları, 2020): 73ff.

¹⁴⁴ Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 527-556.

¹⁴⁵ Özdem Özaydın, "Sosyal Medya Aracılığıyla Kişilik Haklarının İhlali", *Fasikül Hukuk Dergisi* 11, no.111, (2019), 511-521.

bağlanması zorlaşmaktadır.¹⁴⁶ Buna ek olarak sahte sosyal medya hesaplarında başlangıç noktasındaki içerik sahibi dahi belli olmayan içeriklerin; farklı kullanıcılar tarafından yorumlanması veya yeniden paylaşılması halinde, zararın hangi hukuka aykırı içerik, yorum veya yeniden paylaşımından kaynakladığının tespiti oldukça güçleşmektedir.

Bu kapsamda sahte sosyal medya hesapları aracılığıyla gerçekleştirilen kişilik hakkı ihlallerinde, hukuki sorumluluğunun varlığı teorik olarak kabul edilse de fiilen sorumluluğunun yöneltileceği bir sorumlunun tespit edilememesi veya zararın içerikle ilişkilendirilememesi nedenleriyle zarar görenin zararın tazmini yoluyla korunması etkisiz bir yol haline dönüşmektedir.

B. Sorumluluğun Yöneltileceği Hukuki Süjelerin Belirsizliği

Sosyal medya aracılığıyla gerçekleştirilen kişilik hakkı ihlallerinde; kişilik hakkına saldırı teşkil eden içeriği üreten, paylaşan veya yayan içerik sağlayıcı, hukuki sorumluluğun yöneltileceği hukuki süje konumundadır.¹⁴⁷ Ancak sahte sosyal medya hesapları söz konusu olduğunda içerik sağlayıcının kimliğinin tespit edilememesi, kusurun belirli bir kişiye atfedilmesini güçleştirerek zarar gören bakımından sorumluluğun fiilen yöneltilebileceği bir hukuki muhatap bırakmamaktadır. Öte yandan, 5651 sayılı Kanun'da ifade edildiği üzere, yer sağlayıcının, yer sağladığı hukuka aykırı içeriği araştırmak konusunda bir yükümlülüğü bulunmamaktadır. Dolayısıyla kişilik hakkı ihlaline sebep olan hukuka aykırı içeriğin doğurduğu hukuki sorumluluk,

¹⁴⁶ Jack M. Balkin, "Free Speech in the Algorithmic Society: Big Data, Private Governance, and New School Speech Regulation", *UC Davis Law Review* (2017), 2-68.

¹⁴⁷ Mine Kaya, *Elektronik Ortamda (Elektronik Haberleşme- İnternet- Sosyal Medya) Kişilik Hakkının Korunması*, (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2015), 199ff.

doğrudan yer sağlayıcı konumunda olan sosyal ağ sağlayıcıya yönlentilememektedir.

Bununla birlikte, sosyal ağ sağlayıcı olan yer sağlayıcıların, sahte sosyal medya hesaplarının tespiti, önlenmesi, ihlaller konusunda etkin önlem alınması konularında teknik imkânlarla sahip olmalarına rağmen, bu imkânları kullanmayarak ihlalin artmasına sebebiyet vermeleri halinde sorumluluklarının gündeme gelip gelmeyeceği tartışmalıdır.¹⁴⁸ Özellikle hukuka aykırı içerikler üretmeye devam eden sahte sosyal medya hesaplarının uzun süre aktif kalması, çok sayıda kullanıcıya ulaşabilmesi, bu hesapların öne çıkartılması ve açıkça hukuka aykırı olan içeriklerin yayılımının sürmesi durumlarında; sosyal medya platformlarının pasif kalmasının kişilik hakkı ihlallerinin etkisini artırdığı görülmektedir.¹⁴⁹ Ancak 5651 sayılı Kanun kapsamında yer sağlayıcının içerik bakımından sorumlu tutulmaması, sosyal ağ sağlayıcılarının da bir yer sağlayıcı olması, sosyal ağ sağlayıcılara ilişkin Kanun'a eklenen yükümlülüklerinin de genel olarak sosyal medya platformlarının denetlenmesine yönelik olması ve kişilik hakkı ihlali içeren hukuka aykırı içeriklerle ilgili bir sorumluluk belirlenmemiş olması¹⁵⁰ nedenleriyle; güncel durumda, pozitif hukuk kapsamında yer sağlayıcı ve sosyal ağ sağlayıcılara tazminat sorumluluğu yükletilmesi, somut olay bazında değerlendirilebilecek bazı istisnai haller dışında mümkün değildir. Buna karşın, sosyal ağ platformlarının bir içeriğin öne çıkarılıp saniyeler içerisinde milyonlara yayılmasına etki edilebilecek algoritmik yönlendirme gücü ile sahip olduğu teknik ve idari imkanlar¹⁵¹ düşünüldüğünde herhangi bir yer

¹⁴⁸ Daphne Keller, "Who Do You Sue? State and Platform Hybrid Power over Online Speech," *Aegis Series Paper*, no.1902, (2019), 1-30.

¹⁴⁹ Mireille Hildebrandt, "Algorithmic regulation and the rule of law." *Philosophical Transactions of the Royal Society A: Mathematical, Physical and Engineering Sciences* 376, no.2128, (2018) <https://doi.org/10.1098/rsta.2017.0355>

¹⁵⁰ Akkurt, *Sosyal Medyada Gerçekleşen İhlaller*, 134ff.

¹⁵¹ Tüfekçi, *Twitter and tear gas*, 132-164.

sağlayıcıdan farklı bir konuma sahip oldukları ve yer sağlayıcılardan farklı bir hukuki sorumluluk rejimine tabi tutulmaları gerektiği açıktır.

Kişilik hakkı ihlali içeren sahte sosyal medya hesabı içeriklerinden zarar görenlerin etkin bir hukuki korumaya erişebilmeleri için, içerikten sorumlu olan hukuki sùjelerin açıkça belirlenmesi kadar, başvurabilecek hukuki koruma yollarının da sosyal medyanın kendine özgü yapısına uygun şekilde düzenlenmiş olması gerekmektedir. Ancak mevcut hukuki başvuru yolları; içeriklerin hızlı yayılımı, içerik sağlayıcının anonimliği ve sosyal ağ sağlayıcının sorumluluğunun sınırlı olması gibi nedenlerle, sahte sosyal medya hesapları aracılığıyla gerçekleştirilen kişilik hakkı ihlalleri bakımından etkisiz kalabilmektedir.

C. Hukuki Koruma Yollarının Sahte Sosyal Medya Hesapları Karşısında Yetersizliği

Sahte sosyal medya hesapları aracılığıyla kişilik hakkı ihlallerinde başvurabilecek hukuki yolların; 5651 sayılı Kanun kapsamındaki başvuru yolları ile Türk Medeni Kanunu kapsamında düzenlenen kişiliğin korunmasına ilişkin saldırılara yönelik öngörülen koruyucu davalar ve tazminat talepleri olarak iki ayrı çerçeve içinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Kanun çerçevesinde öngörülen, internet ortamındaki yayınlara ilişkin içerik kaldırma ve erişim engelleme tedbirlerinin;¹⁵² kişilik hakkı ihlallerinden doğan zararın giderilmesinden ziyade daha çok suç teşkil eden, özel hayatın gizliliğini açıkça ihlal eden veya kamu düzeni ile kamu güvenliği bakımından acil müdahale gerektiren içeriklerin internet ortamındaki dolaşımına son verilmesini öngören ve yalnızca bu

¹⁵² İçeriğin kaldırılması ve erişim engelleme kararlarının hukuki niteliğinin tedbir olduğu değerlendirilmesine ilişkin bkz., Çırakoğlu, *5651 Sayılı Kanun Çerçevesinde İnternet Erişiminin Engellenmesi*, 70-76; Turan Atlı, "Kişi Haklarının İhlali Durumunda İnternet Erişiminin Engellenmesi", *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 3, no.1, (2020), 18.

durumlarda uygulama alanı bulabilen teknik müdahale araçları olduğu görülmektedir. Bu durum, Kanun'un sosyal medya platformlarına ilişkin hükümlerinin kişilik hakkı ihlaline uğrayan bireyin zararının giderilmesinden çok, sosyal medya platformlarının daha kolay ve etkin biçimde denetlenmesini hedeflediğini göstermektedir.

Anılan Kanun'un kişilik haklarının ihlal edildiği iddiasıyla içeriğin yayından çıkarılması ve erişiminin engellenmesi taleplerinin içerik sağlayıcısına veya yer sağlayıcısına yöneltilebilmesine ve uyarı yöntemiyle içeriğin kaldırılmasının sağlanabilmesine¹⁵³ olanak sağlayan 9. maddesinin Anayasa Mahkemesi kararıyla¹⁵⁴ 10.10.2024 tarihinden itibaren yürürlüğe girecek şekilde iptal edilmesinden dolayı, Kanun'da kişilik hakkı ihlallerine ilişkin bir hukuki koruma mekanizması fiilen kalmamıştır.¹⁵⁵ Anayasa Mahkemesi tarafından iptal gerekçesi, ifade özgürlüğü üzerindeki ağır ve oransız etkiler ile ölçülük ilkesine aykırılıklar olarak belirtilmiştir.¹⁵⁶ Bu yönüyle iptal kararı, ifade özgürlüğünün korunması açısından önemli ve yerinde bir gelişme olarak değerlendirilse de maddenin iptalinin kişilik hakkı ihlalleri bakımından ciddi bir koruma boşluğu

¹⁵³ Aişe Sena Doğan, "Kişilik Hakkının 5651 Sayılı Kanun'un 9. Maddesi Kapsamında Korunması", *Bilişim Hukuku Dergisi* 2, no.2, (2020): 143-180; İsmail Demez, "Kişilik Haklarının İhlali Nedeniyle İnternet Sitelerine Erişimin Engellenmesi ve/veya İçeriğin Yayından Çıkarılmasında Görev ve Yetki Sorunu", *Bilişim Hukuku Dergisi* 3, no. 2 (2021): 343-345.

¹⁵⁴ AYM, E.2020/76, K.2023/172, 11.10.2023.

¹⁵⁵ Murat Volkan Dülger, "5651 Sayılı Kanun'un Erişimin Engellenmesini Düzenleyen Hükümlerinde Yer Alan Çeşitli İbarelerin İptal Konusu Olduğu Anayasa Mahkemesi Kararına İlişkin Değerlendirme (An Assessment Regarding the Decision of the Constitutional Court on which Various Statements in the Provisions of the Law No. 5651 Regulating the Restriction of Access are Subject to Cancellation)", *Available at SSRN 3792250* (2021). https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3792250

¹⁵⁶ İsmail Demez, "5651 Sayılı Kanun'un İnternet Adreslerine Erişimin Engellenmesine İlişkin 9. Maddesinin İptali ve Öneriler", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 60, (2024): 177-212.

oluşturduğu da açıktır.¹⁵⁷ İptal kararıyla ifade özgürlüğü lehine kurulan dengenin, kişilik haklarının korunması aleyhine bozulduğunu söylemek mümkündür.

Ayrıca Kanun'daki ek 4. maddenin üçüncü fıkrasında düzenlenen ve sosyal ağ sağlayıcılara, 9 ve 9/A maddelerine ilişkin başvurulara kırk sekiz saat içinde cevap verme yükümlülüğü getiren düzenleme; 9. maddenin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesiyle birlikte, sahte sosyal medya hesapları yoluyla gerçekleştirilen kişilik hakkı ihlalleri karşısında etkisiz kalmıştır.¹⁵⁸ Sonuç olarak güncel durumda 5651 sayılı Kanun'un, kişilik hakkı ihlalleri bakımından etkin bir hukuki koruma mekanizması sunmadığı, bu nedenle ihlallerden doğan zararların giderilmesi için ancak Türk Medeni Kanunu'ndaki hukuki başvuru yollarına gidilebileceği görülmektedir.

Türk Medeni Kanunu'nun 25. maddesi kapsamında, kişilik hakkı ihlal edilen kişi; saldırının önlenmesini, sürmekte olan ihlalin durdurulmasını ve sona ermiş ihlalin hukuka aykırılığının tespitini talep etme imkânına sahiptir. Saldırının önlenmesi davası, henüz gerçekleşmemiş ancak gerçekleşmesi kuvvetle muhtemel bir kişilik hakkı ihlalinin önüne geçmeyi amaçlamaktadır.¹⁵⁹ Saldırının önlenmesi davası, saldırı henüz meydana gelmemiş olsa dahi, gerçekleşme ihtimali ciddi ve yakın bir tehlike arz ettiği durumlarda açılabilir. Ancak bu tehlikenin varlığının tespiti, özellikle sahte sosyal medya

¹⁵⁷ Alper Işık, "Anayasa Mahkemesi'nin 5651 Sayılı Kanun'un 9. Maddesi Bağlamında İnternete Erişimin Engellenmesine Dair Değişen Yaklaşımın Değerlendirilmesi", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 30, no.3, (2022): 967-998.

¹⁵⁸ Neslihan Ateş Benek, "Anayasa Mahkemesi'nin 11.10.2023 Tarihli ve E. 2020/76, K. 2023/172 Sayılı Kararıyla 5651 sayılı Kanun'un Kişilik Haklarının İhlaline İlişkin 9. Maddesinin İptaline İlişkin İnceleme ve Değerlendirmeler", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 30, no.1, (2024): 185-203.

¹⁵⁹ Oğuzman, Seliçi ve Oktay Özdemir, *Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)*, 283-285.

hesapları söz konusu olduğunda oldukça güçtür. Sahte sosyal medya hesaplarında, kullanıcıların saldırganın kimliğini bilmemesi nedeniyle, önceden saldırıya ilişkin bir tehlikeden haberdar olması da genellikle mümkün olmamaktadır. Ancak kişinin sahte bir hesap ile kişilik hakkına saldırıda bulunulacağına dair açık veya örtülü bir tehdit bulunuyorsa ve kişi, sahte sosyal medya hesaplarıyla kişilik hakkına saldırıda bulunacağını iddia ettiği kişinin tehditleriyle oluşturduğu ciddi ve yakın tehlikeyi uygun araçlarla ispat edebiliyorsa saldırının önlenmesi davası açılabilirliği değerlendirilmektedir. Soyut bir ihlal ihtimalinin de saldırının önlenmesi davasının açılması için tek başına yeterli görülmemesi gerekmektedir de sahte sosyal medya hesaplarıyla gerçekleştirilen ihlaller bakımından saldırganın kimliği veya hazırlık hareketlerine başlayıp başlamadığının tespitinin zor olması nedeniyle ihlal ihtimalinin varlığının davacı lehine daha geniş değerlendirilmesi gerekmektedir.¹⁶⁰ Aksi halde saldırının önlenmesi davasının, sahte sosyal medya hesapları aracılığıyla gerçekleştirilecek olası saldırılar bakımından uygulama alanı bulması mümkün gözükmemektedir.

Saldırının durdurulması davası ise hâlen devam eden ihlalin sona erdirilmesine yöneliktir.¹⁶¹ Söz konusu dava açısından zamanaşımı ya da hak düşürücü bir süre söz konusu olmayıp, saldırı sürdüğü müddetçe dava açılabilir.¹⁶² Ancak özellikle sosyal medya yoluyla gerçekleşen ihlallerde saldırı üzerinden uzun süre geçmiş olması ve saldırı unutulmaya başlanmışken açılan bir dava ile onun tekrar hatırlatılması söz konusu olursa burada davacının davayı açmakta hukuki yararının bulunmayacağı yönünde görüşler mevcuttur.¹⁶³ Her ne

¹⁶⁰ Akkurt, *Sosyal Medyada Gerçekleşen İhlaller*, 382-385.

¹⁶¹ Akipek, Akıntürk ve Ateş Karaman, *Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku. I. Cilt*, 358-384.

¹⁶² Hatemi, *Kişiler Hukuku*, 66-81.

¹⁶³ Kılıçoğlu, *Şeref, Haysiyet ve Özel Yaşama Basın Yoluyla Saldırılardan Hukuksal Sorumluluk*, 341-342; Akkurt, *Sosyal Medyada Gerçekleşen İhlaller*, 387.

kadar mağdurların 5651 sayılı Kanun kapsamında kişilik haklarına saldırı için başvurabilecekleri bir uyarı yöntemi bulunmasa da başka yollarla kişilik haklarına saldırı barındıran içeriğin kaldırılması taleplerini yer sağlayıcıya/ sosyal ağ sağlayıcıya iletmelerine rağmen bunun yerine getirilmemiş olması halinde, saldırının önlenmesi davasının yer sağlayıcıya/ sosyal ağ sağlayıcı konumunda bulunan sosyal medya platformuna da yöneltilebileceği değerlendirilmektedir.¹⁶⁴ Hukuka aykırı içerikten sorumlu tutulmayan yer sağlayıcıya/ sosyal ağ sağlayıcının kusurunun bulunmadığı düşünülse de saldırının durdurulması davası bakımında, tazminat davaları gibi kusur şartı aranmamaktadır.¹⁶⁵

Hukuka aykırılığın tespiti davası, saldırı sona ermiş olsa dahi ihlalin hukuka aykırı olduğunun mahkeme kararıyla ortaya konulmasını sağlarken; saldırının sonuçlarının ortadan kaldırılması davası, kişilik hakkı ihlalinin yarattığı etkilerin giderilmesini hedeflemektedir.¹⁶⁶ Sosyal medya ortamında gerçekleşen kişilik hakkı ihlallerinde, saldırı içeren içerik; kamuoyu tepkisi veya eleştiri baskısı gibi çeşitli nedenlerle kısa sürede içerik sağlayıcı tarafından kaldırılabilir de bir kere dolaşıma girmiş hukuka aykırı içeriğin farklı kullanıcılar tarafından kopyalanıp tekrar paylaşılması ve böylece saldırının etkilerinin devam etmesi mümkün olabilmektedir. Sahte sosyal medya hesapları bakımından bu durum daha belirgin hale gelmekte; ilk paylaşımı yapan hesap içeriği kaldırırsa da aynı içerik çok sayıda anonim veya taklit hesap üzerinden yayılmaya devam edebilmektedir.¹⁶⁷ Bu durumda, her bir sahte hesap için ayrı ayrı durdurma veya önleme davası açılması, kişilik hakkı ihlale uğrayan kişi bakımından uygulamada işlevsel bir çözüm sunmamakta olup bunun yerine ilk saldırının gerçekleştiği

¹⁶⁴ Akkurt, *Sosyal Medyada Gerçekleşen İhlaller*, 387-388.

¹⁶⁵ Oğuzman, Seliçi ve Oktay Özdemir, *Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)*, 254.

¹⁶⁶ Dural ve Ögüz, *Türk Özel Hukuku, Cilt II: Kişiler Hukuku*, 156.

¹⁶⁷ Akkurt, *Sosyal Medyada Gerçekleşen İhlaller*, 391.

ancak sonradan kaldırılmış olan içeriğin yayınlandığı sahibi bilinen hesap bakımından tespit davası açılması ve bu davayla birlikte Türk Medeni Kanunu'nun 25. maddesinin ikinci fıkrası kapsamında durumun üçüncü kişilere bildirilmesi veya yayınlanması talebinde bulunulması¹⁶⁸ daha elverişli bir yol olarak görülmektedir.

Bu bağlamda Türk Medeni Kanunu'nun 25. maddesinde düzenleme alanı bulan koruyucu davaların; sahte sosyal medya hesaplarının kullanımı yoluyla ortaya çıkan kişilik hakkı ihlalleri bakımından; sosyal medya pratikleriyle örtüşecek şekilde farklı bağlamda değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu değerlendirme kapsamında sahte sosyal medya hesapları bağlamında bu davaların uygulanabilirliğinin, failin tespit edilememesi ve ihlalin yayılma hızının yüksekliği nedeniyle ciddi ölçüde sınırlandığı görülmektedir. Ayrıca, kişilik hakkı ihlali nedeniyle zarara uğrayan kişinin maddi ya da manevi tazminat talebinde bulunması da mümkündür.

Maddi zarar, kişilik hakkı ihlali sonucunda kişinin malvarlığında meydana gelen azalmayı ifade etmekte olup manevi zarar ise, kişilik değerlerine yönelen müdahale nedeniyle kişinin yaşadığı acı, üzüntü ve benzeri olumsuz etkiler çerçevesinde ortaya çıkan zarar olarak kabul edilmektedir.¹⁶⁹ Sahte sosyal medya hesapları aracılığıyla kişilik haklarının ihlal edilmesi bağlamında maddi zarar; hukuka aykırı içerik sebebiyle kişinin mesleki itibarını kaybetmesi, iş ilişkilerinin bozulması veya müşteri kaybetmesi sonucu yaşadığı maddi kayıplar nedeniyle oluşabilmektedir. Bu durumda kişi, ilgili yasal hükümler çerçevesinde, şartları varsa, uğradığı maddi zararın hukuka aykırı içerikle kişisel değerlerine gerçekleşen saldırı sonucu doğduğunu ispat etmesi halinde, maddi zararının

¹⁶⁸ Dural ve Öğüz, *Türk Özel Hukuku, Cilt II: Kişiler Hukuku*, 157.

¹⁶⁹ Gamze Turan Başara, *Kişiliğin İhlalinden Kaynaklanan Maddi ve Manevi Tazminat ile Haksız Kazancın İadesi*, (Ankara: Turhan Kitabevi, 2018), 212ff.

tazminini sorumludan talep edebilmektedir.¹⁷⁰ Kişi, somut bir ekonomik kayıp yaşamamış olsa da hukuka aykırı içerikle kişisel değerlerine gerçekleşen saldırı dolayısıyla manevi bütünlüğünün zedelenmesi gerekçesiyle manevi tazminat talep edebilmektedir.¹⁷¹ Kişinin özel hayatına ilişkin değerlerinin sahte sosyal medya hesaplarıyla paylaşılması veya herkese açık bir sahte sosyal medya hesabı aracılığıyla kişinin hakarete, iftiraya uğraması ve bunlardan dolayı onur ve itibarının zedelenmesiyle birlikte utanç, keder ve huzursuzluk yaşaması halinde manevi zararın doğmuş olduğu kabul edilmektedir.¹⁷² Kişi hukuka aykırı içerik nedeniyle hem ekonomik kayıp yaşamış hem de manevi bütünlüğü zedelenmişse; aynı anda hem maddi hem de manevi tazminat talebinde de bulunabilmektedir.

Uygulamada sahte sosyal medya hesaplarıyla gerçekleştirilen kişilik hakkı ihlallerinde, failin anonimliği ve ihlalin çok sayıda kullanıcı tarafından tekrarlanması nedeniyle kimi hâllerde tazminat taleplerinin hakkın kötüye kullanılması boyutuna ulaşması da söz konusu olabilmektedir.¹⁷³ Dolayısıyla maddi ve manevi tazminat taleplerinin değerlendirilmesinde, yalnızca ihlalin varlığı değil; ihlalin kapsamı, kusurun ağırlığı, doğurduğu gerçek zarar, yayılma düzeyi ve tazminatın telafi edici işlevi nedeniyle kazanç kapısına dönüşmemesi gerektiği dikkate alınarak somut olay özelinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Kişilik hakkının ihlali hâlinde, zarar gören kişi; maddi ya da manevi tazminat taleplerine ek olarak, Türk Medeni Kanunu'nun 25. maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında, hukuka aykırı müdahale sonucunda saldırganın elde ettiği ekonomik menfaatin varlığı durumunda bu kazancın vekâletsiz

¹⁷⁰ Kaya, *Elektronik Ortamda (Elektronik Haberleşme- İnternet- Sosyal Medya) Kişilik Hakkının Korunması*, 337-342.

¹⁷¹ Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 529-536.

¹⁷² Akkurt, *Sosyal Medyada Gerçekleşen İhlaller*, 451.

¹⁷³ Atasoy, "Kişilik Hakkı Kapsamında Sosyal Medyada Kişisel Verilerin Korunması ve Veri Sahibinin Rızası", 274.

iş görme hükümleri uyarınca kendisine verilmesini isteyebilmektedir.¹⁷⁴ Özellikle sahte sosyal medya hesapları aracılığıyla gerçekleştirilen kişilik hakkı ihlallerinde; takipçi sayısının artması dolayısıyla reklam geliri elde edilmesi gibi durumlar göz önüne alındığında, yalnızca tazminat taleplerinin değil, ihlalden doğan kazancın iadesine yönelik taleplerin de kişilik hakkının etkin korunması bakımından tamamlayıcı bir işlev gördüğü değerlendirilmektedir.¹⁷⁵ Fıkra kapsamında düzenlenen bu talebin odak noktası, saldırgan tarafından elde edilen kazancın geri verilmesini sağlamak olduğundan, maddi tazminat talebinden ayrılmaktadır. Bu fıkra kapsamındaki taleplerde, maddi tazminattan farklı olarak davacının maddi bir zarara uğramış olmasına gerek bulunmamaktadır. Maddi tazminat talebinde ise, saldırganın kazanç elde edip etmemesi önemli değildir; zararın oluşması tek başına yeterlidir.¹⁷⁶ Dolayısıyla hukuka aykırı müdahale sonucu ortaya çıkan kazancın vekaletsiz iş görme hükümleri uyarınca hak sahibine geri verilmesine yönelik talep, zarar görenin uğradığı kayba değil; saldırıyı gerçekleştirenin bu fiil sonucunda elde ettiği menfaate odaklanması yönüyle maddi tazminat taleplerinden farklı olarak hüküm altına alınmıştır.¹⁷⁷

Sonuç olarak mevcut hukuki düzenlemelerin, sahte sosyal medya hesaplarıyla gerçekleştirilen kişilik hakkı ihlallerine karşı

¹⁷⁴ Mehmet Oğuz Vuraloğlu, “Kişisel Verilerin İşlenmesi Suretiyle Kişilik Hakkı İhlalinde Kazancın Devri Talebi”, *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11, no.1, (2018): 181-203.

¹⁷⁵ Ebru Koyuncu Sinanlıoğlu ve Hüseyin Hatemi, “Sosyal Medya Üzerinden Gerçekleşen Kişilik Hakkı İhlallerinde Gerçek Olmayan Vekaletsiz İş Görmenin Diğer Hukuki Sebeplerle Karşılaştırılması”, *Working Paper Series 3*, no.2, (2021): 1-7.

¹⁷⁶ Serap Helvacı ve Gülşah Sinem Aydın, “Kişilik Hakkı İhlalinden Doğan Vekaletsiz İşgörmeye Kusurun Bir Şart Olarak Aranıp Aranamayacağı Sorunu”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 23, no.1, (2017): 265-302.

¹⁷⁷ Gülşah Sinem Aydın, *Kişilik Hakkı İhlalinden Doğan Vekaletsiz İş Görme*, (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017), 52ff.

parçalı ve sınırlı bir koruma sağladığı görülmektedir. Bu durum, sahte sosyal medya hesaplarının hukuki niteliğini ve bu hesaplar aracılığıyla gerçekleştirilen kişilik ihlalleriyle hukuki koruma yollarını merkeze alan yeni bir düzenleme ihtiyacını gündeme getirmektedir.

IV. DEĞERLENDİRMELER ve DÜZENLEME ÖNERİLERİ

Sahte sosyal medya hesaplarının anonimlik, hızlı yayılım ve failin tespit edilememesi gibi özellikleri nedeniyle, konuyla ilgili sosyal ağ platformlarının önleyici mekanizmalarının ve mevcut hukuki koruma yollarının yetersiz kaldığı; doğan zararların giderilmesi noktasında etkin bir yol sunamadığı görülmektedir.

Sahte sosyal medya hesaplarının oluşturulmasının önlenmesi konusunda, sosyal ağ platformları, önleyici bir uygulama olarak çeşitli şikâyet mekanizmaları geliştirmiştir. Bu şekilde, platform kullanıcıları, sahte olduğunu düşündükleri hesapları sosyal ağ platformuna şikâyet edebilmekte ve platform da şikâyeti inceleyerek konuyla ilgili bir karar almaktadır.

Ancak daha önce de ifade edildiği üzere, sosyal ağ platformları “taklit hesap” olarak adlandırılan sahte sosyal medya hesaplarını yasaklamakta ise de “anonim hesap” olarak adlandırılan sahte sosyal medya hesaplarının kullanımını serbest bırakmakta ve bunun da ifade özgürlüğünün gereği olduğunu ifade etmektedirler. Ancak taklit hesaplar kadar, anonim hesaplar da ciddi kişilik hakkı ihlallerine zemin hazırlayabilmektedir.

Dolayısıyla sosyal ağ platformlarının, ihlale konu içeriğin sağlayıcısı olmadığı, yalnızca kullanıcıların ürettiği bu içeriği tekrar diğer kullanıcılarına sundukları da düşünüldüğünde; platformdaki içeriklerin hukuka uygunluğu konusunda objektif kararlar verebilecek bir şikâyet mercii olup olamayacağı hususu tartışmalıdır. Bu platformların en nihayetinde kâr amacı güden ticari oluşumlar olduğu da düşünüldüğünde; platform içerisindeki bir içeriğin hukuka aykırılığına ilişkin kapsamlı bir hukuki değerlendirme yapma, menfaatler arasında adil bir

denge kurma ve hukuki güvenliği sağlayacak kararlar verme yönünde yetkinlikleri olmadığı gibi, böyle bir kamusal görevleri de bulunmamaktadır. Nitekim, yargılama yapma yetkisi, devletin yargı erkine ait olup bu yetkinin bir başka kişi, kurum veya kuruluşa devredilmesi, yargı yetkisinin devri anlamına gelecektir.

Dolayısıyla sahte sosyal medya hesaplarının kullanımı sonucu oluşmuş belli ihtilaflar sebebiyle mağduriyet yaşamış kullanıcıların şikâyetleri üzerine, sosyal ağ platformlarının vereceği kararlarının hukuki güvenilirliği bulunmamaktadır. Bu kararlar, kişinin mağduriyetini giderecek olsa bile, eşitlik ve belirlilik ilkelerini sağlamayacaktır. Bir şikâyet sonucu kişinin mağduriyetinin giderilmesine karar veren ve bunu uygulayan sosyal ağ platformunun, aynı içeriğe sahip bir başka şikâyet sonucu bu kararının tam zıttı şekilde karar vermesinin önünde hiçbir engel bulunmamaktadır.

Sahte sosyal medya hesapları aracılığıyla gerçekleştirilen kişilik hakkı ihlalleri konusunda mevcut hukuki koruma yollarını içeren yasal düzenlemelerin de yeterli kapsam ve etkinliğe sahip olmadığı değerlendirilmektedir. 5651 sayılı Kanun ile öngörülen erişimin engellenmesi ve içeriğin yayından çıkarılması gibi mekanizmalar, kişilik hakkı ihlallerinden doğan zararın giderilmesine yönelik bir tazmin veya telafi sistemi sunmamaktadır. Bu mekanizmalar, daha ziyade suç teşkil eden içerikler, özel hayatın gizliliğinin açık ihlali veya kamu düzeni bakımından acil müdahale gerektiren durumlar için öngörülmüş teknik araçlar niteliğindedir. Yine Türk Medeni Kanunu'nun 25. maddesinde düzenlenmiş olan kişisel değerlere saldırılarla ilgili koruyucu davalar teorik olarak kişilik hakkını güçlü biçimde koruyan araçlar olmakla birlikte; sahte sosyal medya hesapları söz konusu olduğunda anonimlik, ihlalin zincirleme şekilde yayılması ve failin tespit edilememesi gibi nedenlerle uygulamada sınırlı bir etki yaratmaktadır. Maddi ve manevi tazminat talepleri ise çoğu zaman ya sorumlunun tespit

edilememesi ya da zararın belirli somut bir içerikle ilişkilendirilememesi nedeniyle işlevsiz kalabilmektedir.

Bu kapsamda sahte sosyal medya hesaplarıyla gerçekleştirilen kişilik hakkı ihlallerinin önlenmesine yönelik, konuyla ilgili genel hukuki düzenlemelerin ötesine geçen, sahte sosyal medya hesaplarının kendine özgü yapısını gözeterek ifade özgürlüğü ile kişilik hakkının korunması arasında bir denge kuracak özel bir hukuki düzenlemeye ihtiyaç duyulduğu değerlendirilmektedir. Bu yasal düzenleme ile öncelikle sahte sosyal medya hesaplarının hukuki niteliği açıkça tanımlanmalı; taklit hesaplar ile anonim hesaplar arasındaki farklar kullanımlarının yaratacağı hukuki ihlallerin de farklılaşması nedeniyle net bir şekilde ortaya konulmalıdır. Ayrıca bu yasal düzenleme kapsamında; 5651 sayılı Kanun'daki bağlamdan farklı olarak sosyal ağ sağlayıcılar için özel bir sorumluluk rejimi öngörülmeli, sosyal ağ sağlayıcıların sahip olduğu algoritmik yönlendirme gücü gözetilerek yer sağlayıcıdan farklı özel bir hukuki statüye tabi tutulmalı ve bu statü yalnızca sosyal ağ platformlarının denetimini değil, kişilik hakkı ihlallerinin önlenmesi konusundaki sorumluluğu da içermelidir. Bu sorumluluk; sosyal ağ sağlayıcıların, yer sağladıkları içerikten doğrudan sorumlu tutulmalarını değil; açık kişilik hakkı ihlallerinde müdahale yükümlülüğünü kapsayan hukuka aykırı içeriklerin algoritmik olarak öne çıkarılmaması noktasında tedbirler almayı gerektiren, şeffaflık ve hesap verilebilirlik esasları çerçevesinde şekillenen bir çerçeveyi kapsamalıdır. Benzer şekilde bu yasal düzenlemeyle, kişilik hakkı ihlallerinde başvurulacak, sahte sosyal medya hesaplarına özgü, hızlı ve etkili hukuki koruma yolları öngörülmelidir. Kişilik haklarına karşı gerçekleştirilen saldırılara ilişkin koruyucu davalarla ilgili, sosyal medya yoluyla gerçekleşen ihlallerin hızlı yayılım gösteren yapısı dikkate alınarak korumanın sağlanması sürecinin daha hızlı tamamlanmasını sağlayacak kurallar eklenmelidir. Özellikle sahte hesaplar aracılığıyla zincirleme biçimde yayılan kişilik hakkı ihlali içeren içerikler bakımından,

Türk Medeni Kanunu'nun 25. maddesinin ikinci fıkrası kapsamında üçüncü kişilere bildirim ve yayımlama imkânlarının uygulanabilirliği artırılmalı; bu mekanizmalar sosyal medya pratiklerine uyarlanarak bu bildirim ve yayınların sosyal medyada nasıl uygulanacağına ilişkin somut belirlemeler yapılmalı; kararın uygulanmamasından doğacak sorumluluğun sınırları çizilmelidir. Ayrıca bu yasal düzenlemeyle sosyal medya hesapları aracılığıyla gerçekleştirilen kişilik hakkı ihlalleri kapsamında zarar görenlerin yönelteceği tazminat taleplerinin telafi amacını aşarak bir kazanç kapısına dönüştürülmesini engelleyecek, hakkaniyete dayalı ve ölçülü kriterler belirlenmelidir.

Sahte sosyal medya hesapları aracılığıyla gerçekleştirilen kişilik hakkı ihlallerinin, mevcut hukuki düzenlemelerle ancak sınırlı ve parçalı biçimde karşılanabilmesi nedeniyle; bu alanda yukarıda yer verilen önerilerle çerçevesi çizilen şekilde özel ve sistematik bir düzenleme ihtiyacı bulunduğu değerlendirilmektedir. Önerilen düzenlemeyle, kişilik haklarının korunmasını ifade özgürlüğü karşısında zayıflatan bir yaklaşım değil; sosyal medya pratikleriyle uyumlu ve dengeli bir hukuki çerçeve oluşturmak amaçlanmaktadır.

SONUÇ

Sosyal medya; uzak mesafeli iletişimi temel alan yapısından kaynaklı, sahte sosyal medya hesaplarının oluşturulması için elverişli bir alan sağlamaktadır. Kullanıcıların sosyal medyanın sunduğu bu imkândan faydalanıp gerçek kimliklerinin üzerlerinde oluşturduğu sorumluluklar olmadan kendilerini ifade etme fikrini cazip bulmaları nedeniyle, sahte sosyal medya hesaplarının sayısı günden güne artmaktadır.

Kimi zaman hukuka aykırı kimi zaman da hukuka aykırı olmayan amaçlarla oluşturulan bu sahte sosyal medya hesapları; bir yandan kişilerin gerçek sosyal ortamlarındaki gerçek kimlikleri dolayısıyla taşıdıkları yüklerden kurtulmasını sağlayarak ifade özgürlüğüne katkı sağlamakta iken, diğer

yandan ise bu özgürlüğün kötüye kullanıldığı durumlara da yol açmaktadır. Kullanıcılar, sahte sosyal hesaplarının kullanımıyla kazandıkları anonimlik dolayısıyla kendilerini kişilik hakkı ihlalleri gerçekleştirmekten alıkoyan gerçek kimliklerinin yüklediği sorumlulukları üzerlerinden atmaktadırlar.

Sahte sosyal medya hesapları aracılığıyla gerçekleştirilen kişilik hakkı ihlalleri konusundaki mevcut hukuki düzenlemeler yeterli kapsama sahip değildir. Mağduriyet yaşayanlar, sosyal ağ platformlarının sağladığı bazı şikâyet ve başvuru mekanizmalarını kullanarak mağduriyetlerinin giderilmesini talep edebilseler dahi bu mekanizmalar güvenilir ve etkili görünmemektedir. Ayrıca sosyal ağ platformlarının var olan bir ihtilaf hakkında hukuki değerlendirme yaparak karar verme yetkinliği ve yetkisi bulunmamaktadır.

5651 sayılı Kanun ile öngörülen erişimin engellenmesi ve içeriğin yayından çıkarılması tedbirleri, esas itibarıyla internet ortamındaki hukuka aykırı içeriklerin dolaşımına son verilmesini amaçlayan teknik araçlar niteliğindedir. Bu tedbirler; kişilik hakkı ihlallerinden doğan zararların giderilmesine yönelik bir telafi sistemi sunmamakla birlikte özellikle 9. maddenin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesi sonrasında kişilik hakkı ihlalleri bakımından etkin bir başvuru yolu olmaktan büyük ölçüde çıkmıştır. Türk Medeni Kanunu'nun 25. maddesinde düzenleme alanı bulan koruyucu davalar ve tazminat talepleri ise teorik olarak güçlü koruma araçları sunmakla birlikte; sahte sosyal medya hesaplarının anonim yapısı, ihlallerin zincirleme biçimde yayılması ve failin tespitindeki güçlükler nedeniyle uygulamada sınırlı bir etki yaratmaktadır. Dolayısıyla sahte sosyal medya hesaplarının hukuki niteliğini ve bu hesaplar aracılığıyla gerçekleştirilen kişilik hakkı ihlallerini merkeze alan özel ve sistematik bir hukuki düzenleme ihtiyacının var olduğu görülmektedir. Bu düzenlemenin; sahte sosyal medya hesaplarını tek tip olarak ele almak yerine, taklit hesaplar ve anonim hesaplar arasındaki ayrımı, bu ayrımın hukuki sonuçları kapsamında net şekilde

ortaya koyacak bir çerçeve çizmesi; sosyal ağ sağlayıcıların, salt “yer sağlayıcı” olarak değerlendirilmelerini aşan, algoritmik yönlendirme gücü ve içeriklerin yayılma hızına etkileri dikkate alınarak özel bir sorumluluk rejimine tabi tutulmalarını sağlayacak bir sorumluluk rejimi içermesi gerekmektedir. Ayrıca, sahte sosyal medya hesapları yoluyla gerçekleşen ihlallerin hızlı ve zincirleme yayılım gösteren yapısı gözetilerek, Türk Medeni Kanunu’nda öngörülen koruyucu davalar ve tazminat talepleri ile 5651 sayılı Kanun’da düzenlenen erişimin engellenmesi ve içeriğin yayından çıkarılması tedbirlerinin, kişilik hakkı ihlalleri özelinde, sosyal medya pratiklerine uyarlanması; tazminatlar konusunda da telafi işlevini aşan ve hakkın kötüye kullanılmasına yol açan tazminat taleplerini engelleyecek ölçütlerin açıkça belirlenmesi önem arz etmektedir. Bu yönde yapılacak bütüncül bir düzenleme ile, ifade özgürlüğünü zedelemeksizin kişilik haklarını etkili biçimde koruyan, sosyal medya kullanımının dinamikleriyle uyumlu, hukuki öngörülebilirlik ve güvenilirlik sağlayan bir koruma sisteminin oluşturulması mümkün olacaktır.

KAYNAKÇA

- Aka, Beyza. "Sosyal Medyada Kişilik Hakkı İhlalleri ve Hukuki Korunma Yolları", *İzmir Barosu Dergisi* 82, 2 (2017): 195-232. <https://www.jurix.com.tr/article/11661?u=0&c=0>
- Akdeniz, Yaman ve Altıparmak, Kerem. *İnternet: Girilmesi Tehlikeli ve Yasaktır Türkiye'de İnternet İçerik Düzenlemesi ve Sansüre İlişkin Eleştirel Bir Değerlendirme*. Ankara: İmaj Yayınevi, 2008.
- Akipek, Jale G., Akıntürk, Turgut ve Ateş Karaman, Derya. *Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku. I. Cilt*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 19. Basım, 2024.
- Akkurt, Sinan Sami. "Kişilik Hakkının Sosyal Medya Kullanıcıları Tarafından İhlâli Hâlinde Ortaya Çıkacak Cezaî Sorumluluğa Medenî Hukuk Bağlamında Bir Bakış", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 25, 2 (2017): 329-373. <https://doi.org/10.15337/suhfd.327503>
- Akkurt, Sinan Sami. *5651 Sayılı İnternet Yayınları Hakkında Kanun, KVKK, TMK ve TBK Bağlamında Sosyal Medya Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2024.
- Akkurt, Sinan Sami. *Sosyal Medyada Gerçekleşen İhlaller Karşısında Kişilik Hakkının Korunması*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Aksayan Birsen, Gönül. *Sosyal Medyada Paylaşılan İçerik Nedeniyle Kişilik Hakkı İhlalleri*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2020.
- Akşam. "Twitter mavi renkli onay işaretini herkesin alımına açmak için çalışıyor." 9 Mart 2018. <https://m.aksam.com.tr/teknoloji/twitter-mavi-renkli-onay-isaretini-herkesin-alimina-acmak-icin-calisiyor/haber-715159> (Erişim: 10.01.2026)
- Apaydın Korkmaz, İrem. *Kişilik Hakkının Korunması*. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 1. Basım, 2024.
- Atasoy, Kemal. "Kişilik Hakkı Kapsamında Sosyal Medyada Kişisel Verilerin Korunması ve Veri Sahibinin Rızası", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 22, 3 (Aralık 2016): 269-301.

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruhad/issue/36500/33373>
9

Ateş Benek, Neslihan. "Anayasa Mahkemesi'nin 11.10.2023 Tarihli ve E. 2020/76, K. 2023/172 Sayılı Kararıyla 5651 sayılı Kanun'un Kişilik Haklarının İhlaline İlişkin 9. Maddesinin İptaline İlişkin İnceleme ve Değerlendirmeler", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 30, 1 (2024): 184-204. <https://doi.org/10.33433/maruhad.1483907>

Atik, İrem Ceren. *Sosyal Medya Ortamında Kişilik Hakkı İhlallerine Uygulanacak Hukuk*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.

Atlı, Turan. "Kişi Haklarının İhlali Durumunda İnternet Erişiminin Engellenmesi", *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 3/1 (2020): 4-32. <https://izlik.org/JA39YP26ZF>.

Avrupa Konseyi, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği. *İnternet ve Daha Geniş Dijital Dünyada Hukuk Üstünlüğü, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri Tarafından Yayımlanan Tematik Belge, Özet ve Komiser'in Tavsiyeleri*. Avrupa Konseyi, 2014. <https://rm.coe.int/internet-ve-daha-genis-dijital-dunyada-hukukun-ustunlugu-avrupa-konseyi/16806daa33>

Ayan, Mehmet, Ayan, Nurşen. *Kişiler Hukuku Genel Bilgiler Gerçek Kişiler Tüzel Kişiler*. Ankara: Adalet Yayınevi, 11. Basım, 2023.

Aydın, Gülşah Sinem. *Kişilik Hakkı İhlalinden Doğan Vekaletsiz İş Görme*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017.

Balkin, Jack M. "Free Speech Is a Triangle," *Columbia Law Review* 118, 7, (2018): 2301–2355. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3186205

Balkin, Jack M. "Free Speech in the Algorithmic Society: Big Data, Private Governance, and New School Speech Regulation", *UC Davis Law Review* (2017), 1-68. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3038939

- Barut Tuğtekin, Esra. "Sosyal Ağlarda Sanal Kimlik Kullanımının İncelenmesi", *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi* 55, (2021): 146-160. <https://doi.org/10.47998/ikad.900821>
- Bellican, Cüneyt. *Fikri Hukukta Manevi Haklar ve Manevi Hakların Korunması*. İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2008. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=qs h25ImOYYUCUCmyks4Uw&no=LlzzXmwmsZ8rkswwvq xmNQ>
- Berk, Mehmet Emre. *Sosyal Medya Platformlarının Devlet Yönetimine Müdahalesinin Analizi*. Ankara: TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2022. <https://gcris.etu.edu.tr/handle/20.500.11851/10179>
- Bozgeyik, Hayri ve Avcı, Zehra. "Sosyal Medya ve Sosyal Medya Kaynaklı Haksız Rekabetten Doğan Sorumluluk", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 28, 2 (2024): 3-80. <https://doi.org/10.34246/ahbvuhfd.1447512>
- Bulut, Aslıhan. *Sosyal Medyada Hak ve Özgürlüklerin Kullanımı ve Sınırlanması "İletişim Hukuku Açısından Bir İnceleme"*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2018.
- Çağıl, Orhan Münih. "Jhering'in Hukuk Nazariyesinin Temel Fikirleri", *İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası* 11, (1945). <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuhfm/issue/45240/566668>
- Çakıroğlu, Buğra Kaan. "Sosyal Medya ve Türk Medeni Kanunu m. 26 Kapsamında Sosyal Medya Adlarının Korunması", *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 7/1 (2020): 191-214. <https://izlik.org/JA56MS32SD>.
- Çakmakkaya, Baki Yiğit, Lokmanoğlu, Ensar ve Akpınar, Teoman. "Sosyal Medya Üzerinden Kişilik Haklarının İhlali ve Hakaret Suçu Davalarında Hukuka Uygunluk Sebebi Olarak Mefruz Rıza", *Balkan & Near Eastern Journal of Social*

- Sciences (BNEJSS)* 10, 1 (2024): 100-118.
https://www.ibaness.org/bnejss/2024_10_01/11_Cakmakkaya_et_al.pdf
- Çelen, Çağla. *Sosyal Medyada Değişen İfade Kültürünün Hakaret Suçuna Etkisi*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2022.
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=90iLf787MrXPF0guPES67w&no=Vo0jEmWHB9sHOZPd9TyCXA>
- Çetiner, Bilgehan, Furrer, Andreas ve Müller-Chen, Markus. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, 2. Basım, 2022.
- Çınar, İsmail. "5651 Sayılı Kanun Çerçevesinde Koruma Tedbiri Olarak 'İnternet Ortamında Yapılan Yayınlarda İçeriğin Çıkarılması ve/veya Erişimin Engellenmesi", *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 8, 1 (2021):63-96.
<https://izlik.org/JA32DC69JM>
- Çirakoğlu, Melikşah. *5651 Sayılı Kanun Çerçevesinde İnternet Erişiminin Engellenmesi ve Erişim Sağlayıcıları Birliği*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.
- Çubukçu, Ceren ve Atiker, Berrin. "Sosyal Medya ve Bilişim Suçları". *Enformatik, Toplum ve Hukuk*, ed. Fatih Gürsul, 54-78. Ankara: Legal Yayıncılık, 2016.
https://www.researchgate.net/publication/332936451_Sosyal_Medya_ve_Bilisim_Suclari
- Demez, İsmail. "5651 Sayılı Kanun'un İnternet Adreslerine Erişimin Engellenmesine İlişkin 9. Maddesinin İptali ve Öneriler", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 60, (2024): 177-212. <https://doi.org/10.54049/taad.1572882>
- Demez, İsmail. "Kişilik Haklarının İhlali Nedeniyle İnternet Sitelerine Erişimin Engellenmesi ve/veya İçeriğin Yayından Çıkarılmasında Görev ve Yetki Sorunu", *Bilişim Hukuku Dergisi* 3/2 (2021): 338-429.
<https://doi.org/10.55009/bilisimhukukudergisi.1016974>

- Demez, İsmail. *Kişilik Hakları İhlalinde İnternet Sitelerine Erişimin Engellenmesi ve İçeriğin Yayından Çıkarılması*. Ankara: Adalet Yayınevi, 1. Basım, 2023.
- Demir, Beyza Nur. "İnternet Özgürlüğü ve Erişim Engelleme: İfade Özgürlüğü Bağlamında Bir Değerlendirme", *Bilişim Hukuku Dergisi* 1, (2025):364-423. <https://doi.org/10.55009/bilisimhukukudergisi.1615074>.
- Demir, Kübra. "Manevi Tazminatın Belirlenmesine Genel Bir Bakış", *Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 8, 1-2 (2021): 67-88. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/shd/issue/68705/1079800>
- Deschenaux, Henri ve Tercier, Pierre. *Sorumluluk Hukuku*. çev. Salim Özdemir. Ankara; Kadioğlu Matbaası, 1983.
- Dijck, José Van. *The Culture of Connectivity: A Critical History of Social Media*. Oxford: Oxford University Press, 2013.
- Doğan, Aişe Sena. "Kişilik Hakkının 5651 Sayılı Kanun'un 9. Maddesi Kapsamında Korunması", *Bilişim Hukuku Dergisi* 2, 2, (2020): 143-180. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/bilisimhukukudergisi/article/820281>
- Doğan, Pınar Bahar. "Çatışan İki Değer: Haber Verme Hakkı ve Kişilik Hakkı", *Ankara Barosu Dergisi* 4 (2014) <https://izlik.org/JA58ZB27RY>.
- Doğan, Recep. "Hakaret Suçu ve AİHM Kararlarında İfade Özgürlüğünün Sınırları", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi* 9/17 (2021):191-239. <https://doi.org/10.18771/mdergi.957900>.
- Doğu, Ali Haydar. "İnternet Haber Sitelerinde İçerik Sağlayıcı Sorunu," *TBD Bilişim 2015 Bildiriler Kitabı*. Ankara: Türkiye Bilişim Derneği (2015): 18-24. https://www.tbd.org.tr/eski/usr_img/kitaplar/orj/Bilisim2015BildiriKitabi.pdf
- Duman, Hilal ve Bayrak, Tamer. "Dijital Platformlarda Algoritmik İçerik Yönlendirme ve Semantik Web: Kullanıcı

- Seçimleri Üzerindeki Etkileri”, *Erzurum 1st International Conference on Social Sciences Book 9, 11*, (2025): 249-259.
- Durak, Yasemin. “İnternet Yoluyla Kişilik Haklarına Saldırı ve Hukuki Korunma”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 22, 1, (2014): 101-125. <https://doi.org/10.15337/SUH.2017.38>
- Dural, Mustafa ve Öğüz, Tufan. *Türk Özel Hukuku, Cilt II: Kişiler Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2024.
- Dülger, Murat Volkan "Sosyal Ağ Sağlayıcıların İnternet Haber Sitelerinin ve Şebekeler Üstü Hizmet Sağlayıcıların Hukuki Rejimi ve Eleştirisi”, *Researchgate*, (2023). https://www.researchgate.net/profile/Murat-Duelger/publication/370141466_Sosyal_Ag_Saglayicilarin_Internet_Haber_Sitelerinin_ve_Sebekeler_Ustu_Hizmet_Saglayicilarin_Hukuki_Rejimi_ve_Elestirisi/links/6441973664d7bb5ae10b6511/Sosyal-Ag-Saglayicilarin-Internet-Haber-Sitelerinin-ve-Sebekeler-Uestue-Hizmet-Saglayicilarin-Hukuki-Rejimi-ve-Elestirisi.pdf
- Dülger, Murat Volkan ve Onur Özkan, “Sosyal Medya Yasası Meclis'ten Geçti: Peki, Şimdi?”, 15 Aralık 2020, https://www.academia.edu/43746570/Sosyal_Medya_Yasas%C4%B1_Meclisten_Ge%C3%A7ti_Peki_%C5%9Eimdi
- Dülger, Murat Volkan. “5651 Sayılı Kanun'un Erişimin Engellenmesini Düzenleyen Hükümlerinde Yer Alan Çeşitli İbarelerin İptal Konusu Olduğu Anayasa Mahkemesi Kararına İlişkin Değerlendirme (An Assessment Regarding the Decision of the Constitutional Court on which Various Statements in the Provisions of the Law No. 5651 Regulating the Restriction of Access are Subject to Cancellation)”, *Available at SSRN* 3792250 (2021). https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3792250
- Erdem, Ali Kemal. “Kendilerine hakaret ettirip dava yoluyla para kazanmaya çalışanlar adliyeyi ve emniyeti bıktırdı”, *Independent Türkçe* (26 Nisan 2023). Erişim 03.04.2026.

- <https://www.indyturk.com/node/627131/haber/kendilerine-hakaret-ettirip-dava-yoluyla-para-kazanmaya-%C3%A7a1%C4%B1%C5%9Fanlar-adliyyeyi-ve>
- Eren, Fikret. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 30. Basım, 2025.
- Ermeydan, Damla. *Suç Nedeniyle İnternet İçeriğine Erişimin Engellenmesi*. Ankara: Adalet Yayınevi, 1. Basım, 2024.
- Finn, Jerry. "A Survey of Online Harassment at a University Campus", *Journal of Interpersonal Violence* 19, 4, (2004). <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/15038885/>
- Gediklioğlu, Eda. "Çevrimiçi Disinhibisyon Etkisi ile Değişen Normlar, Aşınan Değerler: Sosyal Medya Dilenciliği", *Yeni Medya* 10 (2021): 107-136. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/yenimedya/article/925860>
- Gezder, Ümit. *İçerik Sağlayıcı ve Yer Sağlayıcının Hukuki Sorumluluğu ve Sorumluluk Muafiyeti*. İstanbul: Beta Basım Yayın, 1. Basım, 2017.
- Gillespie, Tarleton. *Custodians of the Internet: Platforms, Content Moderation, and the Hidden Decisions That Shape Social Media*. New Haven: Yale University Press, 2018.
- Gönül Koşar, Günhan. *Haksız Fiil Sorumluluğunda Kusur ve Etkisi*. İstanbul, Oniki Levha Yayıncılık, 1. Basım, 2020.
- Gözler, Kemal. *Türk Anayasa Hukuku Dersleri*. Bursa: Ekin Yayınları, 22. Basım, 2018.
- Günay, Erhan. *Kişilik Haklarına Saldırıdan Kaynaklanan Tazminat Davaları*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2. Basım, 2017.
- Gürbüz, Abdulkadir. *Sosyal Medya Yoluyla Şeref ve Haysiyet Üzerindeki Kişilik Hakkının İhlâli ve Kişiliğin Korunması*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- Gürsoy, Kemal Tahir. "Haksız Eylem (Fiil) den Doğan Talep Hakkı ve Bu Hakkın Diğer Talep Haklarıyla Yarışması (Dava Hakkının Telahuku)", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 31, 1, (Mayıs 1974). <https://dergipark.org.tr/tr/pub/auhfd/issue/42758/516151>

- Hatemi, Hüseyin, Gökyayla, K. Emre. *Borçlar Hukuku Genel Bölüm*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 6. Basım, 2025.
- Hatemi, Hüseyin. *Kişiler Hukuku*. İstanbul: Oniki Levha Yayınları, 2021.
- Helvacı, Serap ve Aydın, Gülşah Sinem. "Kişilik Hakkı İhlalinden Doğan Vekaletsiz İşgörmeye Kusurunun Bir Şart Olarak Aranıp Aranamayacağı Sorunu", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 23, 1, (2017): 265-302.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruhad/article/332729>
- Hildebrandt, Mireille. "Algorithmic regulation and the rule of law." *Philosophical Transactions of the Royal Society A: Mathematical, Physical and Engineering Sciences* 376, 2128, (2018) <https://doi.org/10.1098/rsta.2017.0355>
- Hirş, Ernest. *Hukuk Felsefesi ve Hukuk Sosyolojisi Dersleri*, sad. Selçuk Baran Veziroğlu, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 12. Basım, 2001.
- Irshad, Madeeha, Ahmad, Muhammad Shakil. "Investigating the Determinants of Consumers' Attitude Towards Social Media Marketing: Moderating Role of Gender", *Online Journal of Communication and Media Technologies* 9, 4, (2019). <https://www.ojcmnt.net/download/investigating-the-determinants-of-consumers-attitude-towards-social-media-marketing-moderating-role-5865.pdf>
- Işık, Alper. "Anayasa Mahkemesi'nin 5651 Sayılı Kanun'un 9. Maddesi Bağlamında İnternete Erişimin Engellenmesine Dair Değişen Yaklaşımının Değerlendirilmesi", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 30, 3, (2022): 967-998. <https://doi.org/10.15337/suhfd.1065290>
- Işık, Egemen. "Bir Kişilik Değeri Olarak Kişinin Resmi", *İstanbul Hukuk Mecmuası* 78/4 (2021): 1723-1746. <https://doi.org/10.26650/mecmua.2020.78.4.0001>.
- Jhering, Rudolf Von. *Law as a Means to an End*, çev. Isaac Husik. Boston: The Boston Book Company, 1. Basım, 1913.

- Kara, Tolga. *Sosyal Medya Endüstrisi*. İstanbul: BETA Yayınevi, 2013.
- Karahasan, Mustafa Reşit. *Tazminat Hukuku Manevi Tazminat*. İstanbul: Beta Yayınevi, 2001.
- Karahasan, Mustafa Reşit. *Tazminat Hukuku Tazminat Davaları ve Yargılama Usulü*. İstanbul: Beta Yayınevi, 1996.
- Karan, Ulaş. *Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi – 2*. Ankara: Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi, 2018. Legal Information Institute, Cornell Law School, <https://www.law.cornell.edu/uscode/text> (Erişim Tarihi: 04.04.2026).
- Kaya, Mehmet Bedii. *Teknik ve Hukuki Boyutlarıyla İnternete Erişimin Engellenmesi- 5651 Sayılı Kanun ve Dünya Uygulamaları*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 1. Basım, 2012.
- Kaya, Mine. “Sosyal Medya Sosyal Medyada Üçüncü Kişilerin Kişilik Haklarının İhlali”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 119, (2015). <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2015-119-1496>
- Kaya, Mine. *Elektronik Ortamda (Elektronik Haberleşme- İnternet-Sosyal Medya) Kişilik Hakkının Korunması*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2015.
- Kaya, Sertaç. “Sosyal Medyada Anonim Olmanın Söylemler Üzerindeki Etkisinin Haber Yorumları Üzerinden İncelenmesi”, *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi* 60, (2022). <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2230262>
- Kayıhan, Şaban. *Kişiler Hukuku Gerçek Kişiler- Tüzel Kişiler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 1. Basım, 2022.
- Keller, Daphne. “Who Do You Sue? State and Platform Hybrid Power over Online Speech”, *Aegis Series Paper* 1902, (2019) <https://www.hoover.org/research/who-do-you-sue>
- Kent, Bülent. “Alman Hukukunda Sosyal Ağların Düzenlenmesi ve Alman Sosyal Ağ Kanunu”, *Bilişim Hukuku Dergisi* 2, 1, (2020): 1-46.

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/bilisimhukukudergisi/article/752492>

- Kent, Bülent. *Türkiye’de İnternet Sitelerine Erişimin Engellenmesi*. Ankara: Adalet Yayınevi, 1. Basım, 2019.
- Kılıç, Nurettin. *İnternet Ortamında Kişilik Haklarına Saldırıdan Doğan Hukuki Sorumluluk*. Ankara: Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018.
- Kılıçoğlu, Ahmet M. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Turhan Kitabevi, 29. Basım, 2025.
- Kılıçoğlu, Ahmet M. *Şeref Haysiyet ve Özel Yaşama Basın Yoluyla Saldırılarından Hukuksal Sorumluluk*. Ankara: Turhan Kitabevi, 4. Basım, 2013.
- Kılıçoğlu, Ahmet M. ve Kılıçoğlu Yılmaz, Kumru. *Kişilik Hakkı ve Korunması*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2023.
- Kırık, Ali Murat ve Bulut, Aslıhan. “Sosyal Medyada Hak ve Özgürlüklerin Kullanımı ve Sınırlanması: İletişim Hukuku Açısından Bir İnceleme”, *The Journal of Academic Social Science Studies* 68, 1, (2018): 322-324.
- Kırmızı, Ömer. “Dijital Kültür Ortamında Mizahın Yeni Bir Mecrası: Twitter’daki Anonim Hesaplar”, *Kültür Araştırma Dergisi* no.12, (2022): 1-17
- Kızrak, M. Ayyüce, Buluz, Başak, Özparlak, Başak Ozan, Ünsal, Burçak, Durlu Gürzumar, Derya, Deniz Atalar, Gülşah, Eriş, M. Hakan, Köksal, Mehmet Ali, Özdemir, Nagihan, Başçavuşoğlu, Orhan, Göksoy, Resul ve Arslan, Serdar. *Yapay Zekâ Çağında Hukuk*. İstanbul Ankara ve İzmir Baroları Çalıştay Raporu, 2019. https://www.istanbulbarosu.org.tr/files/docs/Yapay_Zeka_Caginda_Hukuk2019.pdf
- Kirtiş, A. Kazım –Karahan, Filiz. “To Be or Not to Be in Social Media Arena as the Most CostEfficient Marketing Strategy after the Global Recession”, *Procedia Social and Behavioral Sciences* 24 (2011). https://www.researchgate.net/publication/229316742_To_B

- e_or_Not_To_Be_in_Social_Media_Arena_as_the_Most_Cost-Efficient_Marketing_Strategy_after_the_Global_Recession
- Kocaman, Arif B., Dalgıç Atabaş, Nurşen Pelin. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Temel Bilgiler*. Ankara: Adalet Yayınevi, 1. Basım, 2025.
- Koç, Serhat. *Hukuksal Bağlamda Sosyal Medya Analizi ve Kıyaslamalı Mevzuat Önerileri*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2013. https://www.serhatkoc.com/wp-content/uploads/2016/02/Avukat_Serhat_Koc_Sosyal_Medya_Hukuku_YukseK_Lisans_Tezi.pdf
- Koyuncu Sinanlıoğlu, Ebru ve Hatemi, Hüseyin. "Sosyal Medya Üzerinden Gerçekleşen Kişilik Hakkı İhlallerinde Gerçek Olmayan Vekaletsiz İş Görmenin Diğer Hukuki Sebeplerle Karşılaştırılması", *Working Paper Series 3, 2*, (2021): 1-7. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/wps/article/1579084>
- Koyuncu Sinanlıoğlu, Ebru. *Sosyal Medyada Gerçekleşen Kişilik Hakkı İhlalleri ve Korunma Yolları*. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2021.
- Kulular İbrahim, Merve Ayşegül. "Sosyal Medyaya Yönelik Düzenlemelerin Hukuken Değerlendirilmesi", *Bilişim Hukuku Dergisi 4, 1* (Haziran 2022). <https://dergipark.org.tr/tr/pub/bilisimhukukudergisi/issue/70937/1114305>
- M. Kaplan, Andreas and Haenlein, Michael. "Users of the world, unite! The challenges and opportunities of Social Media", *Business Horizons 53 1* (2010): 59–68. https://www.researchgate.net/publication/222403703_Users_of_the_World_Unite_The_Challenges_and_Opportunities_of_Social_Media
- Macovei, Monica. "İfade Özgürlüğü Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. Maddesi'nin Uygulanmasına İlişkin

- Kılavuz", *İnsan Hakları El Kitapları* 2 (2003).
<https://www.anayasa.gov.tr/media/3610/aihsmad10ifade.pdf>
- Maviş, Volkan. "Ceza Hukuku Boyutuyla Siber Zorbalık", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 29, 3, (2021): 2455-2500.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/suhfd/issue/64483/929815>
- Medicus, Dieter, Lorenz, Stephan. *Borçlar Hukuku I Genel Bölüm*, Tufan Ögüz (ed.), çev. Kerem Öz. İstanbul: Filiz Kitabevi, 22. Basım, 2025.
- Meta, Facebook. "Facebook Yardım Merkezi Şikayetler" (Erişim 03.04.2026).
https://www.facebook.com/help/355811251195044?locale=tr_TR
- Meta, Instagram. "Instagram Yardım Merkezi Topluluk Kuralları/ Gizlilik, Güvenlik, Şikayet". Erişim 03.04.2026.
<https://tr-tr.facebook.com/help/instagram>
- Milliyet.com, Milliyet Gazetecilik ve Yayıncılık A.Ş. "Sosyal medyada 'hakaret' tuzağı!". Erişim 03.04.2026.
<https://www.milliyet.com.tr/gundem/sosyal-medyada-hakaret-tuzagi-6953535>
- Nomer, Halûk N. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 20. Basım, 2024.
- Oğuz, Habip. "Sorumluluk Hukukunda Kusur", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* 7, 28, (Ekim 2016): 273-286.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/taad/article/694113>
- Oğuzman, Kemal ve Öz, Turgut. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler. II. Cilt*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2016.
- Oğuzman, M. Kemal, Öz, M. Turgut. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler. 2. Cilt*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 20. Basım, 2024.
- Oğuzman, M. Kemal, Seliçi, Özer ve Oktay Özdemir, Saibe. *Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2024.

- Özaydın, Özdem. "Sosyal Medya Aracılığıyla Kişilik Haklarının İhlali", *Fasikül Hukuk Dergisi* 11, 111, (2019), 511-521. <https://www.jurix.com.tr/article/18430?u=0&c=0>
- Özdemir, Zafer. "Sosyal Medyada Kimlik İnşasında Yeni Akım: Özçekim Kullanımı", *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi* 2, 1 (2015): 1-112. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/172388>
- Özgül, Mehmet Emin. *Sosyal Medyada Özel Hayatın Gizliliğinin Korunması ve Sosyal Ağ Sağlayıcının Yükümlülükleri*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2023.
- Öztan, Bilge. *Kişiler Hukuku; Gerçek Kişiler*. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 11. Basım, 2021.
- Öztekin, Alp. *Türk İnternet Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Pusa, Tuğba. *İfade Özgürlüğü ve Sosyal Medya*. İstanbul: İstanbul Medipol Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2024. https://www.researchgate.net/publication/384328827_Ifade_Ozgurlugu_ve_Sosyal_Medya
- recrodigital.com, Recro Digital Marketing. "2021 Yılında Instagram Algoritmasının Çalışma Biçimi". Erişim 03.04.2026. <https://recrodigital.com/2021-yilinda-instagram-algoritmasinincalismabicimi/#:~:text=2021'deki%20Instagram%20algoritmas%C4%B1%2C%20kullan%C4%B1c%C4%B1lara,fazlas%C4%B1n%C4%B1%20g%C3%B6rme%20ihtimalimiz%20%C3%A7ok%20y%C3%BCksek>.
- Sarıyar, Hatice. *Dijital Çağda Kimliğin Kavramsallaştırılması ve Gerçeklik: Twitter Parodi Hesapları*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019. <https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/308538/yokAcikBilim10246853.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

- Saygın, Arda Umut. "Haberin Mizahla İmtihanı: Hiciv-Parodi Haberler", *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi* 12, (2024): 27-55. <https://doi.org/10.56676/kiad.1344801>
- Serçemeli, Ceyhun. "Sosyal Medyada Mahremiyetin Gizliliğini İhlalde Yeni Bir Trend Olan " Stalk" a Hukuki Açından Bir Bakış", *Güncel Hukuk* 2, 158, (2017). <https://www.umut.org.tr/userfiles/files/Ceyhun%20Ser%C3%A7emeli.pdf>
- Siemieniecka, Dorota and Skibińska, Małgorzata. "Stalking And Cyberstalking as a Form of Violence", *Society Integration Education Proceedings of the International Scientific Conference* 3, (2019): 403-413. https://www.researchgate.net/publication/333255738_STALKING_AND_CYBERSTALKING_AS_A_FORM_OF_VIOLENCE
- Sönmez, Yasin. "Sosyal Ağ Platformlarında Anonim Hesaplara Yönelik Yasaklamacı Yaklaşımlar Karşısında Gerekliklik ve Temel Haklar Sorunu", *Çukurova Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 2, (2023). <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3216904>
- Sönmezer, Zuhale. "Sosyal Medyada Etik, Kişisel Veri Gizliliği ve Güvenlik Tehditleri", *Güvenlik Bilimleri Dergisi Kolluk Uygulamaları ve Güvenlik Teknolojileri Özel Sayısı* (2025): 159-183.
- Şen, Ersan. *Devlet ve Kitle İletişim Araçları Karşısında Özel Hayatın Gizliliği ve Korunması*. İstanbul: Kazancı Yayınları, 7. Basım, 1996.
- Şen, Fulya ve Y. Furkan Şen, "Sosyal Medya, İletişim Hakkı ve İfade Özgürlüğü Üzerine Bir Değerlendirme", *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 17, 2, (2015): 122-136. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/287172>
- Şengül, Mehmet. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, 1. Basım, 2025.

- Şeyda, Özder. "Hakarettten Para Kazanmak! Küfürden Servet Kazanıyorlar", *Onedio Ekonomi* (27 Nisan 2023). Erişim 03.04.2026. <https://onedio.com/haber/yeni-nesil-girisimcilik-hakarettten-para-kazanmak-kufurden-servet-kazaniyorlar-1143809>
- Tanju, Erhan. *İfade ve Basın Özgürlüğü: AİHM Kararları Işığında*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2. Basım, 2012.
- Tatar, Samet. "Amerikan Sosyal Medya Hukuku ve Yalan Haber", *Sosyal Medya Hukuku ve Yalan Haber Ülke İncelemeleri Almanya- Fransa- Avustralya- Amerika Birleşik Devletleri- Avrupa Birliği- Singapur*, ed. Bülent Kent ve Merve Ayşegül İbrahim, Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- TDK, Türk Dil Kurumu. "Güncel Türkçe Sözlük". Erişim 03.04.2026. <https://sozluk.gov.tr/>
- Tinni, Siğnem. "Kişiliğin Dışa Karşı Korunması", *Turkish Studies* 14/4 (2019): 2755-2777. <http://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.22820>
- Tosyalı, Hikmet. "Dijital Çağda Siyasal İletişim: Algoritmalar ve Botlar", *CTC 2021 Proceedings Book* (2021): 91-101. https://www.researchgate.net/publication/352383329_Dijital_Cagda_Siyasal_Iletisim_Algoritmalar_ve_Botlar
- Turabi, Selami. *İfade ve Basın Özgürlüğü*. Ankara: Adalet Yayınları, 4. Basım, 2016.
- Turan Başara, Gamze. *Kişiliğin İhlalinden Kaynaklanan Maddi ve Manevi Tazminat ile Haksız Kazancın İadesi*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2018.
- Tüfekçi, Zeynep. *Twitter and tear gas: The power and fragility of networked protest*. New Haven: Yale University Press, 2017.
- Türkmen, Sevgi. *5651 Sayılı Kanuna Göre Erişimin Engellenmesi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2015. <https://rehberhukuk.net/uploads/files/SEVGİ%20TÜRKME N%205651%20sayılı%20kanuna%20göre%20erişimin %20engellenmesi%20.pdf>.

- Uluç, Güliz ve Süslü, Bilal. "Örnek Yargı Kararlarıyla Sosyal Medya Hukuku", *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 8, 17, (2016).
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/717724>
- Uluz, Güliç ve Yarcı, Ayşegül. "Sosyal Medya Kültürü", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 52, (Mayıs 2017).
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/dpusbe/issue/29388/314629>
- Uyumaz, Alper. "Sorumluluk Hukukunda Kusur Kavramı ve Kusurun Tespitine İlişkin Bir Öneri", *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 13, 1, (2023), 503-546.
<https://doi.org/10.52273/sduhfd..1277798>
- Uzun, Hilal. "Sosyal Medyanın Bilgi Kalitesine Etkisi: Sahte Hesaplar", *Akademia Sosyal Bilimler Dergisi* 1, 2 (2016): 1-31.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/adibd/article/782839>
- Vuraloğlu, Mehmet Oğuz. "Kişisel Verilerin İşlenmesi Suretiyle Kişilik Hakkı İhlalinde Kazancın Devri Talebi", *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11, 1, (2018): 181-203.
<https://www.jurix.com.tr/article/17531?u=0&c=0>
- Wani, Mudasir Ahmad, Sofi, Muzafar Ahmad and Wani, Suheel Yousuf. "Why Fake Profiles: A study of Anomalous users in different categories of Online Social Networks", *International Journal of Engineering Technology Science and Research* 4, 9, (2017).
https://www.researchgate.net/publication/319940097_Why_Fake_Profiles_A_study_of_Anomalous_users_in_different_categories_of_Online_Social_Networks
- Wardle, Claire and Derakhshan, Hossein. *Information Disorder: Toward an Interdisciplinary Framework for Research and Policy Making*. Council of Europe Report, 2017.
<https://rm.coe.int/information-disorder-toward-an-interdisciplinary-framework-for-researc/168076277c>
- X, Twitter. "Twitter (X) Yardım Merkezi Yanıltıcı ve Aldatıcı Kimlikler Politikası". Erişim 03.04.2026.

-
- Yağmurlu Dara, Aslı. "Kamu Yönetiminde Halkla İlişkiler ve Sosyal Medya", *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi* 7, 1, (2011): 5-15.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/177790>
- Yalmanlı, Halime. "İnternet Ortamında Kişilik Haklarına Karşı Gerçekleşen Saldırı Türleri", *İzmir Bakırçay Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 5/9 (2024):119-150.
<https://izlik.org/JA74SF83UP>.
- Yıldız, Ozan Ali. "Şeref ve Haysiyete Yönelik Saldırıları Karşısında Kişilik Hakkının Korunması", *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 5/1 (2020):3675-3689.
https://www.researchgate.net/publication/342049787_Seref_ve_Haysiyete_Yonelik_Saldirilar_Karsisinda_Kisilik_Hakkinin_Korunmasi
- Yünlü, Semih. "Sosyal Medya Kullanıcıları Tarafından Gerçekleştirilen Yaygın Kişilik Hakkı İhlallerinin Örneklenmesi", *Selçuk Hukuk Kongresi* (2020): 28-37.
<https://webadmin.selcuk.edu.tr/BirimDosyalar/Dosyalar/hukuk/%C3%96zel%20Hukuk%20Tam%20Metinler%20Kitab%C4%B1.pdf#page=28>
- Zevkliler, Aydın. *Medeni Hukuk: Giriş ve Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, Gerçek-Tüzel Kişiler, Aile Hukuku: Medeni Kanun'daki Son Değişikliklere Göre*. Ankara: Savaş Yayınları, 3. Basım, 1992.
-
-

Hakem Değerlendirmesi: Çift kör hakem.

Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek alıp almadığını belirtmemiştir.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Etik Kurul Onayı: Yazar etik kurul onayının gerekmediğini belirtmiştir.

Peer Review: Double peer-reviewed.

Financial Support: The author has not declared whether this work has received any financial support.

Conflict of Interest: The author has no conflict of interest to declare.

Ethics Committee Approval: The author stated that ethics committee approval is not required.
